มหัศจรรย์แห่ง การอ่านออกเสียง

นายแพทย์ประเสริฐ

ผลิตผลการพิมพ์

สสส

มหัศจรรย์แห่งการอ่านออกเสียง
นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ เขียน

พิมพ์ครั้งแรก: ธันวาคม 2563

บรรณาธิการ
อินทุพิมพ์ เลิศวิริยะไพบูลย์
บรรณาธิการเล่ม
นันท์ชนก คามชิตานนท์
ออกแบบปกและภาพประกอบ
เพชรลัดดา แก้วจีน
รูปเล่ม
ยุทธภูมิ ปันฟอง
ดำเนินการผลิต
สำนักพิมพ์ bookscape

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์
มหัศจรรย์แห่งการอ่านออกเสียง.-- กรุงเทพฯ :
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2563.
112 หน้า.
1. การอ่านออกเสียง. 2. ภาษาไทย - การออกเสียง.
I. เพชรลัดดา แก้วจีน, ผู้วาดภาพประกอบ. II. ชื่อเรื่อง.
372.452
ISBN 978-616-393-326-3

โครงการขับเคลื่อนความรู้ด้านการสร้างเสริมสุขภาวะเด็กและครอบครัว และการพัฒนาศักยภาพเยาวชน

จัดทำโดย

สำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

อาคารศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ

เลขที่ 99/8 ซอยงามดูพลี แขวงทุ่งมหาเมฆ

เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

โทรศัพท์: 02 343 1500

โทรสาร: 02 343 1551

อีเมล: info@thaihealth.or.th

เว็บไซต์: www.thaihealth.or.th

สารบัญ

1
อ่านทุกวัน อ่านให้สนุก
12

2
คลังคำ
และความจำใช้งาน
26

3
หนังสือสำหรับปฐมวัย
ประถม และมัธยม
40

4
อ่านอิสระเพื่อความบันเทิง
54

5
ความสำคัญของพ่อ
68

6
หนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์
74

7
สื่ออิเล็กทรอนิกส์
และการอ่าน
82

8
ภาพและเสียง
90

9
นัยสำคัญของประสบการณ์
อ่านออกเสียง
98

10
สิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ
106

มหัศจรรย์แห่ง
การอ่านออกเสียง

นพ.ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์

คำนำ

เรื่องอ่านนิทานก่อนนอนให้ลูกฟังนี้ เป็นคุณพ่อของผมเอง ที่ทำกับพวกเราพี่น้องครั้งยังเป็นเด็กเล็ก (มาก) ความทรงจำที่มีคือท่านซื้อนิทานประกอบภาพภาษาจีนเรื่องไซอิ๋วกลับมาบ้าน ท่านทำงานต่างจังหวัดจึงมิได้กลับมาทุกวัน แต่วันที่กลับจะอ่านนิทานและเล่นกับลูกเสมอ ๆ

คุณพ่ออ่านออกเสียง พวกเราฟัง ตาดูรูปเห้งเจียน่ารัก ถือพลองกระโดดขึ้นก้อนเมฆบินไปปราบปีศาจ ผมจำหน้าหนังสือเหล่านั้นได้ลาง ๆ แต่ไม่มีเหลือเก็บไว้เลย

เมื่อลูกของผมยังเล็ก ผมอ่านนิทานก่อนนอนทุกคืนไม่มีเว้น จะเว้นบ้างปีละไม่กี่คืนถ้าต้องเดินทางไปประชุมต่างจังหวัดมิได้กลับ แต่นอกเหนือจากนั้นอ่านเสมอ แม้ว่าตนเองจะอยู่ต่างจังหวัด ไม่มีปัญหาจราจรติดขัด และเป็นแพทย์ที่เปิดคลินิกส่วนตัว แต่ก็เลือกที่จะปิดคลินิกเมื่อหนึ่งทุ่มตรงทุกวัน และปิดคลินิกสัปดาห์ละสองวัน เพื่อเหลือเวลาก่อนนอนให้แก่ลูก ๆ มากที่สุด จึงพูดเสมอว่างาน เงิน และเวลา เป็นเรื่องของแต่ละบ้านจะจัดสรร บริหาร และรักษาสมดุล เพื่อให้เราเหลือเวลาแก่ลูกมากที่สุด

เวลาที่เหลือนั้น ดีที่สุด ทรงคุณค่ามากที่สุด ได้ประโยชน์ตอบแทนทั้งระยะสั้นระยะยาวมากที่สุดคือใช้อ่านนิทานก่อนนอน

พยายามทำให้ตรงเวลา อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องยาวนาน

เมื่อลูกโต ผมอ่านตำราจิตเวชศาสตร์เด็กมากกว่าเดิม นอกเหนือจากที่เคยอ่านผ่านมาบ้างแล้ว ก็มั่นใจมากขึ้นว่า การอ่านเป็นเรื่องจำเป็นยิ่งยวด มิใช่อ่านเพื่อให้ลูกรักการอ่าน แต่อ่านเพื่อสร้างจุดเชื่อมต่อเซลล์ประสาทที่เรียกว่า synapses มากที่สุด เป็นเรื่องจริงเช่นเดียวกันว่า เมื่อจำนวน synapses มากขึ้น สมองของลูกๆ จะทำงานพลิกแพลงได้มากขึ้น เราต้องการสิ่งที่จะเกิดในกะโหลกศีรษะของเขาซึ่งเราไม่เห็นด้วยตาเปล่า และไม่เห็นในวันนี้

เมื่อลูกโตขึ้น เขาย่อมอ่านหนังสือได้เองสักวัน แต่หนังสือเล่มนี้บอกเราว่า ไม่จำเป็นต้องหยุดอ่านและไม่ควรหยุดอ่าน เราควรอ่านออกเสียงให้ลูกฟังต่อไป แม้ว่าลูกจะโตเข้าใกล้วัยรุ่นเต็มที บ้านผมเองอ่านจนกระทั่งลูกๆ อายุ 10 ขวบโดยประมาณ เป็นช่วงเวลาที่เขาอ่านหนังสือได้เองมากขึ้นเรื่อยๆ และมีนิสัยถือหนังสือติดตัวแล้ว

หนังสือเล่มนี้บอกอีกว่า ครูควรจัดชั่วโมงอ่านออกเสียงในโรงเรียน และควรจัดไปเรื่อยๆ จนกระทั่งชั้นมัธยม ถ้ามิใช่ครูอ่านก็เป็นนักเรียนผลัดกันออกมาอ่าน ประโยชน์ที่ได้นั้นเหลือคณนา ดียิ่งกว่านั้นเมื่อจัดให้มีชั่วโมงวิพากษ์หนังสือที่ตนเองอ่าน คล้ายคลึงกับที่เรียกว่าสโมสรหนังสือหรือบุ๊กคลับ สมองของเด็กจะยิ่งก้าวไกล

ประสบการณ์ส่วนตัวของผมก็ดี เรื่องอ่านออกเสียงจนเด็กโตมากแล้วก็ดี เรื่องชั่วโมงอ่านออกเสียงในโรงเรียนก็ดี ที่จริงหากเชื่อแล้วทำ เรื่องก็ควรจบง่ายๆ แต่เราพบว่าไม่ง่าย หลายคนแม้กระทั่งวงการศึกษาเองไม่เห็นประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องนี้ว่ามากมายเพียงใด ไม่เพียงทำให้ผลการเรียนดีขึ้น แต่ทำให้เด็กนิสัยดีขึ้น พฤติกรรมดีขึ้น และปัญหาสังคมลดลงอีกด้วย

ดังนั้น เมื่อไม่เชื่อกันจึงต้องอ่านหนังสือเล่มนี้ และถ้าขี้สงสัยมากก็ไล่หาเอกสารอ้างอิงท้ายบททุกบทตามไปให้ถึงเอกสารชั้นต้นว่าผู้เขียนอ้างอิงงานวิจัยอะไรเอาไว้บ้าง แต่การทำเช่นนั้นน่าจะเสียเวลาไปมาก

เชื่อเสียดีๆ แล้วเริ่มต้นอ่านออกเสียงตั้งแต่คืนนี้น่าจะง่ายกว่ามาก

นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์

พฤศจิกายน 2563

1

อ่านทุกวัน
อ่านให้สนุก

ท่องสู่
กาแล็กซี่

***พลังแห่งการอ่านออกเสียง* เป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งที่อ่านแล้ว**เสียดายว่าทำไมผมไม่ชิงเขียนเสียก่อนตั้งแต่แรก โดยเฉพาะเมื่ออ่านคำนำแล้วพบว่าผู้เขียนคือจิม เทรลีส (Jim Trelease) มิใช่นักวิชาการจากที่ไหน เขาเป็นเพียงคุณพ่อที่มีความสุขกับการอ่านนิทานให้ลูกฟังเท่านั้นเอง – เหมือนผม

คำตอบคือผมมีงานประจำวันมากเกินกว่าจะไปตามหาเอกสารอ้างอิงมายืนยันเรื่องที่ตนเองพูด บรรยาย และเขียนเสมอมา นั่นคือพ่อแม่ควรอ่านนิทานก่อนนอนให้ลูกฟังทุกคืนไปเรื่อย ๆ จนกว่าเขาจะไม่เอาเรา

แต่ที่จิมเขียนไว้ในหนังสือเล่มนี้มีมากกว่านั้น แม้พวกเขาจะไม่เอาเรา เราก็จะอ่าน และที่จริงแล้วครูทุกโรงเรียนไม่ว่าเด็กจะอายุเท่าไรแล้วก็ตาม ควรจัดให้มีชั่วโมงอ่านออกเสียง

"*ฉันอ่านหนังสือให้ลูกฟังเพราะฉันชอบ*" นี่คือประโยคหนึ่งในบทที่ 1 เป็นดังที่ผมตอบคำถามคุณพ่อคุณแม่ที่มักเขียนมาถามว่า "อ่านหนังสือเล่มไหนดีคะ" แล้วผมก็จะตอบเสมอว่า เล่มไหนก็ได้ที่คนอ่านสนุก

การอ่านนิทานให้ลูกฟังมีข้อสำคัญข้อหนึ่ง คือเราต้องสนุก จะเป็นนิทานเรื่องอะไร เหมาะกับเด็กอายุเท่าไร อาจจะเป็นเรื่องควรพิจารณาอยู่บ้าง แต่สำหรับบ้านเราที่วัฒนธรรมการอ่านไม่เข้มแข็ง ผมเลือกที่จะสื่อสารสาธารณะซ้ำ ๆ ว่า อ่านไปเถอะ

จะนิทานจากหนังสือพิมพ์รายวัน ถุงกล้วยแขก หรือหนังสือนิทานประกอบภาพสี่สีสวยสดปกแข็งราคาเป็นร้อย ขอให้คนอ่านสนุกเป็นใช้ได้ ความสนุกนั้นเองที่เป็นแรงผลักดันให้คนอ่านอ่านได้ทุกวันนับสิบปี อาจจะมีเว้นบ้างบางคืนเพราะเราไม่สบายหรือไม่อยู่บ้าน แต่ถ้าเราสนุกเสียแล้ว เราเองที่จะไม่ยอมพลาดกิจกรรมแสนวิเศษก่อนนอนนี้ และจะอ่านได้ปีละไม่ต่ำกว่า 300 คืนอย่างสบาย ๆ

หากต้องเลือกระหว่างงานส่วนตัวกับอ่านนิทานให้ลูกฟัง เราจะเลือกอย่างหลังก่อนเสมอ ด้วยข้อเท็จจริงที่ว่างานรอได้ แต่อายุของลูกไม่รอ

ในเอกสารอ้างอิงหมายเลข 7 ของบทที่ 1[1] ซึ่งท่านที่สงสัยสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้เอง สรุปไว้ว่า เด็กที่ทำคะแนนการทดสอบ PISA ได้ดีเมื่ออายุ 15 ปี มีประวัติพ่อแม่อ่านออกเสียงให้ฟังตั้งแต่เล็ก ยิ่งตอนเด็ก ๆ พ่อแม่อ่านออกเสียงให้ฟังมากเท่าไร

---

[1] Organisation for Economic Cooperation and Development, *PISA 2009 Results: Overcoming Social Background: Equity in Learning Opportunities and Outcomes, Vol. II, PISA* (Paris: OECD Publishing, 2010), p. 95, http://doi.org/10.1787/9789264091504-en

คะแนนที่ทำได้เมื่ออายุ 15 ปี ก็จะสูงขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้โดยไม่เกี่ยวกับรายได้ของครอบครัว

ความข้อนี้สนับสนุนเรื่องที่ผมพยายามเขียนถึงอีกเรื่องหนึ่งนั่นคือ ชนชั้นล่างในสังคมไทยไม่จำเป็นต้องส่งต่อความยากจน โดยทำได้เมื่อพ่อแม่อ่านนิทานให้ลูกฟังก่อนนอนทุกคืน

อย่างไรก็ตาม ผมยอมรับว่าชนชั้นล่างของสังคมไทยจะเอาเวลาที่ไหนมาอ่านนิทาน และจะเอาเงินที่ไหนไปซื้อหนังสือนิทาน นำไปสู่เรื่องที่บ้านเราต้องทำอีกสองเรื่องคือ

จัดระบบหนังสือแห่งชาติใหม่ให้ราคาหนังสือถูกลง เพราะหนังสือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่ไม่ควรปล่อยไว้กับราคาตลาด

จัดระบบห้องสมุดชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท ให้เด็กไทยทุกคนในทุกพื้นที่สามารถเข้าถึงหนังสือนิทานโดยเสรีและไม่เสียค่าใช้จ่าย

รู้ตัวครับว่าเขียนง่ายแต่ทำยาก อย่างไรก็ตาม นักการเมืองที่มีวิสัยทัศน์และชาญฉลาดควรพยายาม

เรื่องชนชั้นนี้มิใช่เรื่องพูดจาเพ้อเจ้อ ในเอกสารอ้างอิงหมายเลข 9-10 ของบทที่ 12 นี้ พูดถึงงานวิจัยที่ทำใน 42 ครอบครัว

---

[2] **รายการอ้างอิงหมายเลข 9**

Betty Hart and Todd R. Risley, *Meaningful Differences in the Everyday Experience of Young American Children* (Baltimore: Brookers Publishing, 1996) ดาวน์โหลดบทสรุปหนังสือความยาวหกหน้าได้ที่ Betty Hart and Todd R. Risley,

พบว่าเด็กสี่ขวบจากชนชั้นวิชาชีพได้ยินคำ 45 ล้านคำในสี่ปี ชนชั้นแรงงานได้ยิน 26 ล้านคำ ชนชั้นพึ่งสวัสดิการได้ยิน 13 ล้านคำ จะเห็นว่าความแตกต่างนี้สูงมาก คือมากกว่า 3 ต่อ 2 ต่อ 1 ท่านที่สงสัยสามารถค้นคว้าต่อเองได้

ทำไมการได้ยินเป็นเรื่องสำคัญ คำอธิบายง่ายๆ คือทารกได้ยินเสียงก่อนการอ่าน เราไม่จำเป็นต้องรอให้เด็กเล็กอ่านได้ เราควรพูดกับเขาและอ่านออกเสียงให้เขาฟังได้เลย นั่นเท่ากับการสร้างคลังคำศัพท์จำนวนมหาศาลตั้งแต่วันแรก และในงานวิจัยอีกหลายชิ้นที่เราเคยได้ยินมาบอกแล้วว่า ท่านอ่านนิทานให้ลูกฟังได้ตั้งแต่ตั้งครรภ์ แม้ว่าประการหลังนี้อาจจะไม่เกี่ยวข้องกับการสร้างคลังคำศัพท์ แต่เสียงที่คุ้นเคยของแม่ตั้งแต่ในครรภ์จะช่วยให้เขาเป็นเด็กที่มีพื้นฐานทางอารมณ์ (temperament) ที่ดีได้

"The Early Catastrophe: The 30 Million Word Gap by Age 3," *American Educator* (American Federation of Teachers), Spring 2003, http://www.aft.org/pdfs/americaneducator/spring2003/TheEarlyCatastrophe.pdf จากข้อมูลในเว็บไซต์ของสหพันธ์ครูอเมริกัน เอกสารนี้นำไปเผยแพร่ให้แก่พ่อแม่ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ดูเพิ่มเติมที่ Ginia Bellafante, "Before a Test, a Poverty of Words," *New York Times*, October 7, 2012, p. MB; และ Paul Chance, "Speaking of Differences," *Phi Delta Kappan* 78, no. 7 (March 1997): 506-7

รายการอ้างอิงหมายเลข 10

ดาวน์โหลดฟรีได้ที่ www.aft.org/pdfs/americaneducator/spring2003/TheEarlyCatastrophe.pdf

คลังคำศัพท์ที่ต่างกันมากมายนี้ไม่สามารถชดเชยได้ในเวลาต่อมา เป็นอีกประโยคหนึ่งที่สำคัญ โดยอ้างอิงจากงานวิจัยหมายเลข 113 และเป็นหลักฐานสนับสนุนประโยคที่ผมพูดไว้ นั่นคือการอ่านคือกิจกรรมที่ไม่มีวันไล่กันทัน

ตอนที่ผมพูดประโยคนี้ครั้งแรก ผมเพียงคิดว่าใครที่เริ่มต้นชีวิตนักอ่านได้ก่อน จะสปีดความเร็วของการอ่านและการทำงานของสมองเร็วขึ้นทุกขณะ ในขณะที่ผู้เริ่มอ่านช้ากว่า แม้จะดีกว่าไม่อ่าน แต่เร่งสปีดอย่างไรก็ไม่ทันคนที่ออกวิ่งไปล่วงหน้า ปรากฏว่าความข้อนี้เป็นจริงกับเรื่องการอ่านออกเสียงให้เด็กฟังด้วย

"เล่านิทานได้มั้ยครับ" เป็นอีกหนึ่งคำถามที่ผมได้รับเป็นประจำ คำถามนี้มาจากพ่อมากกว่าแม่ หรือไม่ก็เป็นพ่อฝากแม่มาถาม เราคงไม่ตีความว่าผู้ชายขี้เกียจอ่านมากกว่าผู้หญิง หรืออัตราส่วนของการอ่านหนังสือคล่องในผู้ชายไทยมีน้อยกว่าแต่ก็ไม่แน่

การพูดจากันในชีวิตประจำวันของคนเราใช้คำศัพท์เพียง 5,000 คำ อย่างมากไม่เกิน 10,000 คำ และคำที่ใช้บ่อยจริงๆ มีเพียง

---

[3] George Farkas and Kurt Beron, "Family Linguistic Culture and Social Reproduction: Verbal Skill from Parent to Child in the Preschool and School Years," รายงานที่ส่งให้ที่ประชุมประจำปีของสมาคมนักประชากรแห่งอเมริกา (PAA) ณ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2001 https://eric.ed.gov/?id=ED453910 ดูเพิ่มเติมที่ Karen S. Peterson, "Moms' Poor Vocabulary Hurts Kids' Future," *USA Today*, April 12, 2001

แมวน้อย
จอมซน
เหมียว~

1,000 คำ ตัวเลขเหล่านี้แตกต่างกันบ้างในตำราเล่มต่างๆ แต่ก็ใกล้เคียงกัน ในหนังสือนิทานสำหรับเด็ก หรือหนังสือนิทาน หรือหนังสือวรรณกรรมเยาวชน มีคลังคำศัพท์มากมายกว่าตัวเลขนี้มาก ดังนั้นการอ่านนิทานด้วยการอ่านออกเสียงจึงเป็นเรื่องสำคัญ

จะเล่านิทานก็ไม่ห้าม แต่ขอให้รู้ว่าผลลัพธ์ต่างกันไกล

เอกสาร**อ้างอิงของบทที่ 1 หมายเลข 114 เล่าถึงงานวิจัยใน** ปี 2010 ที่ทำกับเด็ก 6,800 คน อายุ 3-12 ปี

"พวกเขาพบว่าเด็กจากฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำกว่าจะมีจำนวนคลังคำศัพท์น้อยกว่าเมื่อเริ่มเข้าเรียน (ล้าหลังกว่าคนอื่น 12-14 เดือน)"

ที่สำคัญยิ่งกว่าคือประโยคถัดมา "แล้วเมื่อโตขึ้นก็ยังชดเชยความสูญเสียนั้นมิได้"

หากใช้คำพูดของเพจหนึ่งบนโลกออนไลน์วันนี้ก็จะอุทานว่า "เรื่องสำคัญแบบนี้ทำไมไม่บอกกู!" บ้านที่เริ่มอ่านนิทานช้ากว่าโตขึ้นก็ชดเชยความเสียหายไม่ได้!

หากเรายึดหลักเรื่อง epigenesis พัฒนาการมีลำดับชั้นของมัน และเรื่อง critical period พัฒนาการมีเวลาวิกฤตของมัน หากเราไม่ทำสิ่งที่ควรทำในเวลาที่ควรทำ เราจะทำงานนั้นมิได้อีกเลย และไม่อาจชดเชยเวลาที่สูญหายได้ด้วย อย่างมากก็แค่เริ่มต้นใหม่

---

[4] เรื่องเดียวกัน

ซึ่งช้ากว่าเด็กที่ออกวิ่งไปก่อนแล้ว

เพราะอยู่ในฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่สูงกว่าจึงได้เปรียบกว่า ที่จริงประโยคนี้ก็อาจจะมีปัญหาในบ้านเราอยู่ดี ดังที่พอทำนายได้ว่าชนชั้นกลางก็ไม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังเช่นกัน นี่คือโอกาสของชนชั้นล่างที่จะวิ่งแซง

เพื่อให้เข้าใจความข้อนี้มากขึ้น จะเล่าเรื่องธรรมชาติของการรักษาทางจิตเวชศาสตร์ให้ฟัง

สมมติว่าเราวินิจฉัยเด็กคนหนึ่งเป็นออทิสติกเทียม คือไม่สบตาแม่ ไม่สบตาใคร ไม่ยิ้มตอบแม่ ไม่ยิ้มตอบใคร และไม่พูด อาการเหล่านี้เหมือนเด็กออทิสติกที่เป็นแต่กำเนิด แต่เราใช้คำศัพท์ออทิสติกเทียม เพราะส่วนใหญ่เกิดจากการปล่อยให้เด็กดูหน้าจอมือถือมากจนเกินไปตั้งแต่แรก

แม้เราจะรักษาได้บ้างด้วยการหยุดหน้าจอทันที แต่บุคคลที่เป็นต้นเหตุของการให้เด็กดูหน้าจอมักไม่ให้ความร่วมมือ และพ่อแม่บ้านเราก็ได้แต่เกรงใจผู้อื่นจนลูกตนเองป่วย ดังนั้นเรื่องรักษาจึงไม่ง่าย และถึงแม้ว่ารักษาได้หายดี เด็กกลับมามองหน้าแม่ มองหน้าคน ยิ้มให้แม่ ยิ้มให้คน และพูดได้ แต่ระยะเวลาของความเจ็บป่วย 12-36 เดือนนั้นคือเวลาที่สูญหาย

ความหมายคือพัฒนาการหลายอย่างจะสูญหายไป มันไม่กลับมาโดยอัตโนมัติ เด็กจะต้องใช้เวลา 12-36 เดือนเพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งจะไม่มีวันไล่ทันเด็กที่พัฒนาไปก่อนหน้าแล้ว

แม้ว่าปรากฏการณ์นี้จะเป็นกึ่งอุปมาอุปไมย กล่าวคือ เด็กป่วยที่ถดถอยมิได้ต้องใช้เวลาตีทุนคืนเท่าเวลาที่เจ็บป่วยเสมอไป แต่ส่วนใหญ่แล้วก็ใช้เวลานาน และขึ้นอยู่กับว่าพัฒนาการอะไรที่สูญหาย พัฒนาการอะไรที่เร่งสปีดได้ และพัฒนาการอะไรที่ไม่มีทางเร่งสปีดได้

ภาพประกอบที่ 1.1 คือภาพที่ง่ายและช่วยให้เราเข้าใจเรื่องทั้งหมดโดยง่าย

ภาพ 1.1

เราอ่านนิทานให้เด็กฟังเพื่อสร้างคลังคำ คลังคำจะค่อยๆ เพิ่มขึ้นตามลำดับชั้น

กลุ่มแรกคือ คำศัพท์เพื่อการฟัง (listening vocabulary) อ่างน้ำที่ใช้เก็บคลังคำเพื่อการฟังได้จากการฟัง ฟังจนล้นแล้วจึงไหลลงสู่อ่างที่สอง อันเป็นที่อยู่ของคลังคำกลุ่มต่อมาคือ คำศัพท์เพื่อการพูด (speaking vocabulary)

พัฒนาการด้านภาษาเป็นเช่นนี้เอง การสร้างคลังคำที่เกิดจากการได้ยินจึงเป็นเรื่องสำคัญ และสร้างได้ทันทีตั้งแต่แรกเกิด เด็กที่มีคลังคำเพื่อการฟังมากกว่าจะฟังเก่งขึ้นทุกวัน นำไปสู่พัฒนาการของคลังคำด้านอื่นๆ มากขึ้นทุกเดือน แล้วเรื่องก็จะไปจบที่โรงเรียน

เด็กที่มีคลังคำไปจากบ้านมากกว่าจะฟังครูพูดรู้เรื่องมากกว่า ง่ายๆ เท่านี้เอง เด็กๆ ไปโรงเรียนเพื่อเรียนหนังสือก็จริง แต่จะเอาอะไรไปใส่เนื้อหา หากไม่มีคลังคำไว้ใส่เนื้อหาตั้งแต่แรก ง่ายๆ เท่านี้เอง

ถ้าการอ่านที่โรงเรียนเป็นเรื่องไม่สนุก ถ้าการอ่านเป็นยาขม ไม่มีทางเลยที่จะให้เขาอ่านนอกห้องเรียน คำถามคือโรงเรียนของเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนอนุบาล ทำให้การอ่านเป็นยาขมตั้งแต่ปฐมวัยมากน้อยเพียงใด

ดูเอกสารอ้างอิงหมายเลข 295 ของบทที่ 1 นี้ งานวิจัยที่ทำในนักเรียน 150,000 คนจาก 35 ประเทศเมื่อปี 2010 พบว่า บ้านที่อ่านหนังสือให้ลูกฟังบ่อยๆ ทำคะแนนเมื่อชั้นประถมสี่ได้มากกว่าบ้านที่อ่านหนังสือให้ลูกฟังเป็นบางครั้ง 30 คะแนน เช่นเดิม

---

[5] Ina V.S. Mullis, Michael O. Martin, Eugenio J. Gonzalez, and Ann M.Kennedy, *PIRLS 2001 International Report: IEA's Study of Reading Literacy Achievement in Primary School in 35 Countries* (Chestnut Hill, MA: International Association for the Evaluation of Educational Achievement/International Study Center, Boston College, 2003), 95

หากแคลงใจการค้นพบนี้ กรุณาไปหาเอกสารหมายเลข 296 เพื่ออ่านเอง

บ้านเรานิยมส่งลูกไปเรียนก่อนสามขวบ โรงเรียนของเรานิยมสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้ก่อนสี่ขวบ ค่านิยมเหล่านี้ผิดทั้งธรรมชาติและวิชาการ วิชาการที่ว่านี้คือวิชาการเรื่องพัฒนาการเด็กซึ่งมีเขียนในตำราแพทย์มากกว่าครึ่งศตวรรษว่า เราไม่ควรพรากลูกไปจากแม่ก่อนสามขวบ เพราะมีความเสี่ยงต่อการเกิดพยาธิสภาพทางจิตในอนาคต และเราไม่ควรเร่งเรียนในช่วง 4-7 ขวบ เพราะเป็นเวลาวิกฤตของการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ในสนาม และการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของนิ้วมือด้วยการละเล่น ศิลปะ กีฬา และดนตรี

การอ่านนิทานให้ลูก ๆ กับเด็กนักเรียนฟังเป็นพื้นฐานของการเล่น ศิลปะ กีฬา และดนตรี เป็นรากฐานที่เราสร้างได้ตั้งแต่แรกเกิด ถ้าบ้านใดเชื่อแล้วลงมือทำวันนี้ ผลลัพธ์ใน 10 ปีข้างหน้าจะต่างจากบ้านที่ไม่ทำอย่างเห็นได้ชัด

และถ้าการศึกษาไทยยอมเปลี่ยนแปลงวันนี้ 10 ปีสังคมไทยก็เปลี่ยนไปแล้ว

---

[6] เรื่องเดียวกัน

2

คลังคำ
และความจำใช้งาน

E.B. WHITE
CHARLOTTE'S WEB

ในตอน**ต้นของบทที่ 2 นี้ ผู้เขียนอ้างถึงหนังดังในอดีตปี 1987** เรื่อง Thre*e Men and a Bab*y ซึ่งสร้างใหม่จากหนังฝรั่งเศสชื่อTroi*s hommes et un couff*n (Thre*e Men and a Cradl*e) ฉบับฮอลลีวู้ดเข้ามาฉายในเมืองไทยโดยใช้ชื่อว่า อะไรอ*ยู่ในตะกร้า* นำแสดงโดยทอม เซลเลก, สตีฟ กุตเทนเบิร์ก และเท็ด แดนสัน

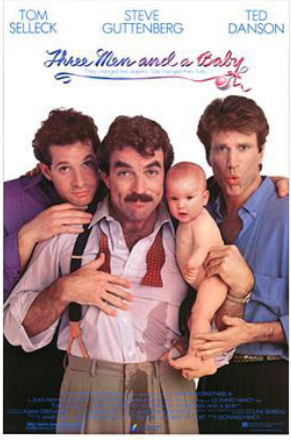

ภาพ 2.1 โปสเตอร์ Thre*e Men and a Bab*y

หนังเล่าเรื่องชายหนุ่มสามคนตกที่นั่งเป็นพ่อของเด็กทารกหญิงคนหนึ่ง ซึ่งถูกนำใส่ตะกร้ามาทิ้งไว้หน้าบ้านของคนทั้งสาม เป็นหนังครอบครัวที่ดูสนุก และทำรายได้มหาศาลในปีนั้น มีตอนหนึ่งในหนังที่ตัวละครของทอม เซลเลก พูดว่าที่เขาอ่านหนังสือให้ทารกฟัง มิได้คิดว่าทารกตัวเท่านี้จะฟังอะไรรู้เรื่อง เขาเพียงแค่ต้องการให้ทารกได้ยิน (โทน) เสียงของเขาเท่านั้นเอง ทั้งนี้เพื่อสร้างสายสัมพันธ์

เป็นไปดังที่ผมเขียนเสมอว่า เราอยากให้พ่อแม่ได้อ่านหนังสือให้ลูกฟังก่อนนอนทุกคืน โดยมิได้คาดหวังว่าเด็กจะฉลาด หรือเด็กจะรักการอ่าน แต่เพียงเพื่อประกันว่าพ่อแม่จะปรากฏตัวในห้องนอนอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องยาวนาน อันจะเป็นการสร้างพ่อแม่ที่มีอยู่จริง ตามด้วยสายสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูกในที่สุด

แต่หนังสือเล่มนี้ได้เขียนต่อไปว่า เด็กที่พ่อแม่เริ่มอ่านออกเสียงให้ฟังก่อน เป็นไปได้ว่าเด็กจะรักการอ่านมากกว่าจริงๆ อธิบายว่าเด็กที่ฟังพ่อแม่อ่านออกเสียงมามากกว่าจะมีคลังคำมากกว่า เด็กที่มีคลังคำมากกว่าจะอ่านหนังสือที่มีคำศัพท์มากกว่า รู้เรื่อง ทำให้ได้คลังคำเพิ่มเติม และสร้างความสามารถที่จะอ่านหนังสือที่มีคำศัพท์มากขึ้นได้เรื่อยๆ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่พ่อแม่อ่านออกเสียงน้อยกว่า ทำให้มีคลังคำน้อยกว่า ทั้งยังไม่สามารถเลือกหนังสืออ่านได้มากนักเพราะคลังคำที่จำกัด เด็กสองคนนี้จึงทิ้งห่างจากกันมากขึ้นทุกที

นี่คือคำอธิบายสำหรับคำถามที่ว่า เพราะอะไรเด็กที่มีคลังคำน้อยกว่าจะไม่สามารถลดช่องว่างที่ห่างกันนี้ได้ในภายหลัง

พ่อแม่อ่านออกเสียงให้ลูกฟังทำให้เด็กมีคำศัพท์เพื่อการฟังมากกว่า นำไปสู่คำศัพท์เพื่อการพูด การอ่าน และการเขียนมากกว่าตามลำดับ ปรากฏการณ์นี้อธิบายได้ด้วยระบบสัญลักษณ์ คือภาษามิได้มีอยู่ในตอนแรก แต่เกิดจากเส้นสมมติของชนชาติต่างๆ เพื่อแทนคำพูด ดังนั้นการฟังซ้ำ พูดซ้ำ และอ่านซ้ำจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงของระบบสัญลักษณ์นี้ แล้วนำไปสู่ความสามารถด้านการเขียนในที่สุด ทำให้ช่องว่างด้านความสามารถทางภาษาของเด็กที่มีคลังคำมากและคลังคำน้อยทิ้งห่างจากกันมากขึ้นไปอีก

หนังสือเล่มนี้เขียนมานานแล้ว ปัจจุบันเรารู้แล้วว่าพ่อแม่อ่านออกเสียงตั้งแต่แรกเกิดช่วยให้ทารกพัฒนาความจำใช้งาน (working memory) ความจำใช้งานมีสองชนิดคือ ความจำใช้งานด้านเสียง เรียกว่า phonological loop และความจำใช้งานด้านภาพ เรียกว่า visuospatial sketchpad ทั้งสองส่วนประสานเข้าหากันด้วยส่วนที่สามคือส่วนบริหารกลาง เรียกว่า central executive

กล่าวเฉพาะความจำใช้งานด้านเสียง เสียงพ่อแม่ที่อ่านนิทานให้ฟังจะช่วยพัฒนาโมเดลความจำใช้งานโดยตรง ทารกบางคนนอนฟังนิทานดีๆ แต่บางคนเล่นหยุกหยิก และเมื่อถึงวันที่เขาคลานหรือเดินเตาะแตะได้ เขาจะเดินไปรอบห้องนอน ทำให้พ่อแม่บางท่านหมดกำลังใจที่จะอ่านนิทานออกเสียงต่อ

แต่พ่อแม่ควรอ่านนิทานออกเสียงต่อไป เพราะทุกย่างเท้าที่ทารกเดินเกาะไปรอบห้องนอน หูเขายังคงได้ยิน เขาอาจจะมีลักษณะเหมือนเข้าหูซ้ายทะลุหูขวาในตอนแรกๆ แต่ที่แท้แล้วสมองกำลังพัฒนาโมเดลความจำใช้งาน เขากำลังถือครองความจำของประโยคที่หนึ่งแม้ว่าจะคลานหรือเดินอยู่ เพื่อรอให้ประโยคที่สองมาต่อติด จากนั้นถือครองความจำของประโยคที่หนึ่งและสองเพื่อรอให้ความจำใช้งานของประโยคที่สามมาต่อติด เป็นเช่นนี้ไปเรื่อยๆ เขาถือครองได้กี่ประโยคเป็นเวลานานเท่าไรคือขนาดของถังความจำใช้งานที่ใหญ่ขึ้น วันนี้เขาเป็นเพียงทารกที่ยังไม่เข้าใจเรื่องที่พ่อแม่อ่าน ดังที่ตัวละครของสตีฟ กุตเทนเบิร์ก หยอกตัวละครของทอม เชลเลก ในหนัง อะไร*อยู่ในตะกร้า* ตอนต้นบทความว่าเด็กจะไปรู้อะไร แต่การอ่านออกเสียงนั้นมิได้สูญเปล่า นอกเหนือจากสร้างสายสัมพันธ์แล้ว ยังเปิดปากถังความจำใช้งานให้กว้างขึ้นเพื่อรอเวลาที่เด็กจะประมวลผล (process) ประโยคหลายประโยคที่พ่อแม่อ่านออกเสียงให้ฟังเป็นการอ่านเอาเรื่องในตอนท้าย

เรื่องโมเดลปากถังความจำใช้งานนี้เป็นเรื่องสำคัญ ปากถังที่กว้างกว่าช่วยให้เด็กประมวลผลหลายข้อมูลได้ในเวลาเดียวกัน เด็กกลุ่มนี้จะสามารถวางแผนทำการบ้านล่วงหน้าได้หลายวัน ตื่นเช้าแล้วแต่งตัวไปโรงเรียนทันเวลา เพราะรู้ขั้นตอนกระจ่างเริ่มตั้งแต่ไปล้างหน้า แปรงฟัน อาบน้ำ แต่งตัว กินอาหารเช้า ใส่รองเท้า ถือกระเป๋า แล้วออกจากบ้าน ในขณะที่เด็กซึ่งมีปากถังความจำใช้งานแคบกว่า จะปล่อยข้อมูลเข้าได้เพียงครั้งละ 1-2 ข้อมูล

แล้วประมวลผลเพียงเท่านั้น เด็กเหล่านี้จึงไม่รู้ว่าตนเองต้องทำการบ้านตอนนี้เพื่อจะส่งวันพรุ่งนี้ หรือไม่รู้ว่าการแต่งตัวไปโรงเรียนตอนเช้านั้นใช้กระบวนการทั้งหมดกี่ขั้นตอน ตั้งแต่ใช้แขนข้างหนึ่งสอดเข้าแขนเสื้อข้างหนึ่ง ไปจนถึงผูกเชือกรองเท้าเสร็จ ยังไม่นับเรื่องล้างหน้า แปรงฟัน และอาบน้ำ มีขั้นตอนย่อยทั้งหมดกี่ขั้นตอน

พัฒนาการของโมเดลความจำใช้งานนี้ ช่วยอธิบายเรื่องที่หนังสือเล่มนี้เขียนอีกเรื่องหนึ่งคือ ความจำใช้งานเพื่อการฟังมาก่อนความจำใช้งานเพื่อการพูด

เด็กได้ยิน จำไว้สักครู่ แล้วก็จะลืมในเวลาไม่กี่วินาที เด็กจะถือครองความจำใช้งานได้นานขึ้นเมื่อพูดกับตัวเอง เวลาเราเห็นเด็กพูดคนเดียว หรือพากย์การกระทำของตัวเองระหว่างเล่นทำครัว มิใช่เรื่องผิดปกติ เขากำลังพัฒนาความยาวของความจำใช้งาน

พ่อแม่อ่านออกเสียงหลายคำ เขาจำได้ไม่กี่คำ จำนวนคำที่ได้ฟังมีมากกว่าจำนวนคำที่ได้พูด แต่ถ้าเราอ่านออกเสียงมากเท่าไร จำนวนคำที่ได้ฟังจะมากขึ้นเท่านั้น แล้วจำนวนคำที่ได้พูดก็จะมากขึ้นตามไปด้วย นั่นคือคำศัพท์เพื่อการฟังมากกว่าคำศัพท์เพื่อการพูด การพูดคนเดียวหรือการพูดกับคนอื่นเป็นการตอกลิ่มคำศัพท์เพื่อการพูดบ่อย ๆ ให้ฝังแน่นและคงทน เด็กสามารถทำให้คำศัพท์คงทนมากยิ่งขึ้นได้ด้วยการอ่านและการเขียน อ่านหนังสือที่ตัวเองอ่านออกด้วยคลังคำตั้งต้น แต่หนังสือที่ดีจะนำเข้า (import) คลังคำใหม่ ๆ อีกจำนวนมากที่เรามิได้ใช้ในการพูดประจำวัน หรือแม้กระทั่งในการเล่านิทาน

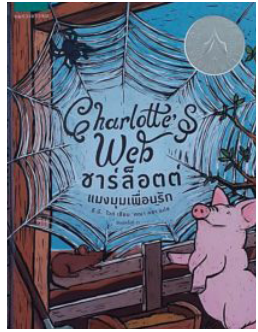

ภาพ 2.2 หนังสือ แมงมุมเพื่อนรัก

ยกตัวอย่างเรื่อง แมงมุมเพื่อนรัก (Charlotte's Web) วรรณกรรมเยาวชนคลาสสิกปี 1952 ของอี. บี. ไวต์ เล่าเรื่องมิตรภาพระหว่างชาร์ล็อตต์ แมงมุมในโรงนา กับวิลเบอร์ หมูเลี้ยงน่ารักน่าเอ็นดู จะว่าไปนี่คือหนังสือที่เด็กไทยทุกคนควรอ่าน ไม่เพียงเพราะเนื้อเรื่อง เนื้อหา และกลวิธีการเขียนที่ดีเลิศ แต่เพราะเป็นหนังสือที่มีคลังคำใหม่ๆ จำนวนมากด้วย

คลังคำที่ได้จากการอ่านออกเสียงให้ลูกฟังมีมากกว่าคลังคำที่ได้จากการพูดคุยหรือเล่านิทาน ดังนั้นเราจึงควรอ่านออกเสียงให้ลูกฟังนานที่สุดเท่าที่จะนานได้ ไม่เป็นความจริงที่ว่าเราควรเลิกอ่านออกเสียงเมื่อพบว่าลูกอ่านหนังสือเองเป็นแล้ว

ใจความสำคัญของครึ่งหลังของบทที่ 2 นี้มีอยู่สองเรื่องใหญ่ๆ ที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อคนจำนวนมาก

ติ๊นติ๊น
ผจญภัย

เรื่องที่หนึ่งคือ การอ่านออกเสียงให้เด็กพิเศษ

หนังสือได้ยกตัวอย่างเจนนิเฟอร์ ซึ่งเธอคลอดก่อนกำหนดและเป็นดาวน์ซินโดรม เธอรับการผ่าตัดแก้ไขหัวใจพิการแต่กำเนิดและต้องอยู่ในห้องไอซียู แล้วอยู่โรงพยาบาลต่ออีกเจ็ดสัปดาห์ คุณหมอบอกกล่าวว่าเธออาจจะตาบอด หูหนวก และปัญญาอ่อน

นี่คือเรื่องที่คุณแม่ของเจนนิเฟอร์ทำ คุณแม่อ่านนิทานคืนละ 10 เล่มทุกวันตั้งแต่แรก ช่วงที่เจนนิเฟอร์อยู่ในไอซียู คุณแม่จะเปิดเสียงนิทานทิ้งเอาไว้ และทำเช่นนี้เสมอมาจนกระทั่งเจนนิเฟอร์เรียนชั้นประถมหนึ่ง

เจนนิเฟอร์อ่านเก่งที่สุดในห้องและมีคลังคำศัพท์มากมาย สอบอ่านได้คะแนนเต็มทุกครั้ง เธอเป็นนักเรียนดีเด่น เป็นนักไวโอลิน เรียนจบประกาศนียบัตรหลังประถมปลายสำหรับผู้มีปัญหาการเรียนรู้จากมหาวิทยาลัยเวสลีย์ ทุกวันนี้เธอมีคอนโดมิเนียมของตนเอง และมีพจนานุกรมสองเล่มวางอยู่บนโต๊ะตลอดเวลา

ผมได้รับคำถามจากคุณพ่อคุณแม่ของเด็กพิเศษเสมอ ๆ ว่าจะทำอย่างไรกับชีวิตดี การไปพบนักพัฒนาการหรือนักแก้ไขการพูดทุก 1-2 เดือนเป็นเรื่องที่กระทำอยู่แล้ว แต่เห็นความก้าวหน้าไม่มากนัก

คำตอบที่ผมให้เสมอคือ ควรไปพบนักพัฒนาการหรือนักฝึกพูดตามนัดเสมอ อย่าหมดหวังหรือหมดกำลังใจ ให้ตั้งใจฝึกหรือกระตุ้นลูกตามคำแนะนำของนักพัฒนาการหรือนักฝึกพูดตลอด

ช่วงเวลาที่อยู่บ้านเพื่อรอนัดครั้งต่อไป เราต้องทำเอง มิใช่ยกหน้าที่ให้นักพัฒนาการหรือนักฝึกพูดทำเพียงเดือนละหนึ่งชั่วโมง หากเราลงมือทำเองทุกวันเด็กจะก้าวหน้าไปเรื่อยๆ ได้

อย่างไรก็ตาม ผมเสริมเสมอว่าให้อ่านนิทานก่อนนอนทุกคืน อย่าหยุดอ่าน ที่ผมไม่ได้พูดคืออ่านอย่างน้อย 10 เล่มแบบคุณแม่ของเจนนิเฟอร์ ที่ผมพูดเสมออีกเรื่องคืออ่านเล่มไหนก็ได้ที่ลูกฟัง และคนอ่านสนุกกับการอ่าน

หนังสือเล่มนี้ได้ให้คำแนะนำเรื่องการเลือกหนังสือนิทานสำหรับเด็กพิเศษในตอนเริ่มต้นไว้ดังนี้

1. ใส่ใจหน้าปก ขนาดหนังสือ ขนาดรูปภาพ และตัวอักษร
2. เลือกที่มีคำซ้ำหรือคำคล้องจอง
3. เลือกเรื่องสั้นๆ ข้อความไม่เยอะ
4. เลือกเรื่องที่มีรูปภาพง่ายๆ ไม่รกตา
5. เลือกเรื่องที่มีการตั้งคำถาม

ทั้งนี้โดยยกตัวอย่างหนังสือหลายเล่ม เล่มที่แปลไทยแล้วคือ *หนอนจอมหิว* (The *Very Hungry Caterpillar*) ของเอริก คาร์ล อย่าลืมว่าเด็กพิเศษหรือเด็กสมาธิสั้นไม่อยู่นิ่งในวันแรกๆ ขอให้อดทนที่จะอ่านต่อไป เด็กจะนิ่งหรือมีสมาธิเพิ่มขึ้นได้เมื่อมีระบบความจำใช้งานที่แข็งแรงขึ้น ทั้งหมดนี้ใช้เวลาหลายเดือน

เมื่อหมดกำลังใจให้ดูเจนนิเฟอร์เป็นตัวอย่าง

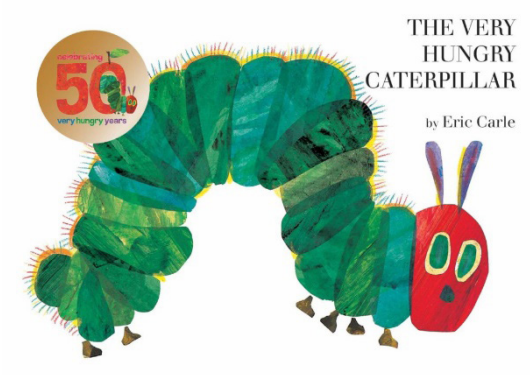

ภาพ 2.3 หนังสือ The *Very Hungry Caterpillar*

เรื่องที่สองคือ เรื่องการอ่านออกเสียงให้วัยทีนหรือวัยรุ่น

คำแนะนำคือ เราอ่านออกเสียงให้ลูกฟังได้จนกระทั่งเขาอายุประมาณ 11-12 ปี โดยยืนยันแล้วว่าที่จริงเด็กช่วยวัยนี้ยังอยากฟัง

หนังสือยกตัวอย่างกรณีของคริสเตน โบรซินา ที่พ่อของเธอ จิม โบรซินา อ่านหนังสือให้เธอฟังรวม 3,218 คืน โดยไม่มีใบงานหรือการทดสอบคำศัพท์ ย้ำอีกครั้งหนึ่ง อ่านนิทานให้ลูกฟังด้วยความสนุกสนาน ไม่ต้องมีใบงานหรือทดสอบคำ

“เธอมีอะไรตอบแทนความพยายามของพ่อบ้าง นอกเหนือจากความรัก ความผูกพัน และประสบการณ์ร่วมกัน”

คำตอบคือเกรดเอเกือบทุกวิชาตลอดสี่ปีในวิทยาลัย ชนะเลิศงานเขียนระดับประเทศสองครั้ง และเขียนหนังสือเล่าประสบการณ์ที่เธอมีร่วมกับพ่อหนึ่งเล่มโดยใช้นามปากกาว่า อลิซ ออซมา ชื่อหนังสือว่า *สัญญาที่จะอ่าน: พ่อของฉันและหนังสือที่เราอ่านด้วยกัน* (The *Reading Promise: My Father and the Books We Shared*)

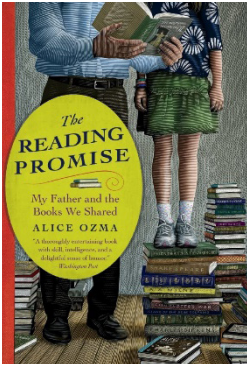

ภาพ 2.4 หนังสือ The *Reading Promise: My Father and the Books We Shared*

การชักชวนวัยรุ่นให้มาอ่านหนังสือด้วยกันมิใช่เรื่องง่าย หากมิได้มีการเตรียมตัวมาก่อนจนกระทั่งคุ้นเคย คำแนะนำที่หนังสือนี้มีให้ คือ 3B

ในประดาวัฒนธรรมคำย่อที่แสนน่าเบื่อ ผมพบว่าคำย่อ 3B นี้เข้าท่ามาก

- Books ให้หนังสือแก่เด็ก ให้เด็กได้เขียนชื่อตัวเองและเป็นเจ้าของหนังสือ มิใช่ทุกเล่มต้องขอยืมจากห้องสมุด
- Baskets ทำตะกร้าหนังสือไว้ในที่ที่เด็กจะได้หยิบและหยิบง่าย วางหนังสือไว้ทั่วบ้านดีกว่าเก็บหนังสือไว้กระจุกเดียว
- Be*d Lam*p ซื้อโคมไฟหัวเตียงอ่านหนังสือให้แก่ลูก ข้อนี้อ่านแล้วออกจะโหดเล็กน้อย ถ้าเด็กอ่านหนังสือเราจะเปิดไฟให้อ่าน แล้วขยายเวลาเข้านอนไปได้อีก 15 นาที ถ้าเด็กไม่อ่านหนังสือ เราจะปิดไฟนอนตามเวลาเดิม หากเป็นไปได้ควรทำจนเป็นนิสัยตั้งแต่เล็ก เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านก่อนเข้านอน

มีอีกคำแนะนำหนึ่งข้อที่เข้าท่า อ่านออกเสียงในรถให้ลูกฟังเมื่อขับรถส่วนตัวเดินทางไกล ถ้าพ่อหรือแม่ขับรถเองและอีกคนมิได้ไปด้วย ให้เปิดเทปนิทาน นวนิยาย หรือวรรณกรรมไประหว่างทาง

ทั้งหมดนี้ภายใต้ข้อเท็จจริงที่พูดถึงแล้ว นั่นคือคำศัพท์เพื่อการฟังมาก่อนคำศัพท์เพื่อการอ่าน

3

หนังสือสำหรับปฐมวัย ประถม และมัธยม

Kid
TALE
A
C
B
D
E

“เรายังไม่ได้ข้อสรุปว่าช่วงเวลาสามขวบปีแรกของชีวิตนั้นแท้จริงแล้วมีความสำคัญแค่ไหน ประตูแห่งโอกาสนั้นปิดตายลงหลังจากสามขวบจริงๆ หรือว่ายังจะมีโอกาสครั้งที่สอง สาม และสี่ต่อไปอีก”

บทที่ 3 เริ่มต้นย่อหน้าแรกด้วยข้อความนี้ ตามด้วยเอกสารอ้างอิงทั้งที่เป็นเอกสารหรือคลิปเสียงให้ท่านผู้สนใจได้ศึกษารายละเอียดของวิวาทะนี้

ที่บ้านเรามีวิวาทะเรื่องนี้ไม่มาก ปัญหาไปอยู่ที่เราตีความข้อนี้อย่างไรมากกว่า คำพูดที่ว่า สมองเด็กเรียนรู้ได้มากที่สุดใน 1,000 วันแรก ถูกนำไปใช้คนละวัตถุประสงค์ กลุ่มหนึ่งใช้เพื่อเร่งการเรียนรู้บางประการ ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งใช้เพื่อเตรียมความพร้อม

“การศึกษาปฐมวัยไม่ควรเป็นแค่การศึกษา แต่ควรเป็นการเล่นสนุก การสำรวจค้นคว้า และการหล่อเลี้ยงพัฒนาการทางอารมณ์ พูดสั้นๆ คือทุกสิ่งทุกอย่างในตัวเด็ก” เป็นข้อสรุปของ ดร.แจ็ก ชองกอฟฟ์ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการสมองของเด็ก

“งานวิจัยยืนยันว่าการเก็บสะสมรูปแบบของเสียงและคำศัพท์ระยะยาวที่สามารถวัดได้นั้นเริ่มต้นตั้งแต่อายุแปดเดือน เด็กที่ได้ยินภาษามากที่สุดจะมีโอกาสมากที่สุดที่จะมีทักษะทางภาษาที่ดี” และ *“เป็นหนทางสู่การเรียนรู้และประสบความสำเร็จในโรงเรียน”*

แล้วย้ำว่า *“ทั้งหมดนี้ไม่ใช่ความตั้งใจที่จะสร้างทารกอัจฉริยะ”* แต่เป็น *“การสร้างสายสัมพันธ์แนบแน่นระหว่างพ่อแม่กับลูก และการสร้างสะพานเชื่อมแสนสุขระหว่างเด็กกับหนังสือให้พวกเขาพร้อมข้ามไปเมื่อไรก็ได้ที่มีพัฒนาการพร้อมจะอ่านหนังสือเอง”*

หนังสืออะไรเหมาะกับทารกที่สุด คำถามนี้เป็นคำถามที่ผมได้รับเป็นส่วนตัวเสมอว่า หนังสืออะไรเหมาะกับอายุเท่าไร เป็นที่สังเกตได้ว่าผมไม่ตอบคำถามนี้ลงในรายละเอียด ด้วยเหตุผลที่จำเพาะต่อสถานการณ์การอ่านและสังคมวัฒนธรรมของบ้านเรา ซึ่งคนส่วนใหญ่เป็นคนชั้นกลางระดับล่างหรือหาเช้ากินค่ำ ดังจะอธิบายต่อไป

แต่สำหรับหนังสือเล่มนี้ได้อธิบายไว้อย่างยืดยาวและลงรายละเอียดตามสมควร เหมาะแก่บุคคลที่สนใจรายละเอียดได้อ่านด้วยตนเอง กล่าวอย่างสั้นคือหนังสือสำหรับทารกควรเป็นหนังสือที่มีรูปภาพขนาดใหญ่ เห็นชัด สีสันสดใส และมีตัวหนังสือไม่มากนัก ดีกว่านี้คือมีตัวหนังสือคล้องจองหรือมีคำอ่านซ้ำๆ หลายๆ ครั้ง

ส่วนรูปลักษณ์ของหนังสือที่อาจจะต้องใช้คือบอร์ดบุ๊ก หนังสือกันน้ำ และหนังสือผ้า เหล่านี้เพื่อป้องกันการฉีกกัดและดูดอมของเด็กเล็ก

หนังสือของจิมเล่มนี้ได้ยกตัวอย่างหนังสือสำหรับทารกและเด็กเล็กขวบหรือสองขวบปีแรกไว้มากมาย แต่ไม่เป็นที่รู้จักในบ้านเรา หากจะยกตัวอย่างเป็นหนังสือไทยและยังร่วมสมัย ผมขออนุญาตยกตัวอย่างงานของเกริก ยุ้นพันธ์ หนังสือของท่านเป็นภาพวาดสองมิติ ตัดเส้นคมชัดหรือมีขอบเขตของรูปชัดเจน ใช้คำสั้นน้อย และบางเล่มใช้คำซ้ำหรือคำคล้องจอง มีหนังสือลักษณะนี้อีกในตลาดหนังสือนิทานประกอบภาพสำหรับเด็กฝีมือนักเขียนไทยท่านอื่นๆ ลูกสองคนของผมเติบโตมากับหนังสือของอาจารย์เกริกมากกว่าท่านอื่นๆ นั่นคือเหตุการณ์เมื่อ 30 ปีก่อน

ภาพ 3.1 ตัวอย่างผลงานโดยเกริก ยุ้นพันธ์

กลับมาที่เพราะอะไรผมมักไม่ตอบคำถามว่าหนังสืออะไรเหมาะกับเด็กอายุเท่าไร ที่ผมตอบมักจะมีเพียงว่า อ่านอะไรก็ได้ที่คว้าได้ หรืออ่านอะไรก็ได้ที่คนอ่านสนุก

เหตุผลคือลำพังการเริ่มต้นอ่านนิทานให้ลูกฟังก็เป็นเรื่องยากแล้วสำหรับพ่อแม่บ้านเราที่ส่วนใหญ่ทำงานนอกบ้าน ชนชั้นกลางกว่าจะเลิกงานฝ่าจราจรถึงบ้านก็มืดค่ำ ชนชั้นล่างปากกัดตีนถีบหาเงินเลี้ยงตัวแทบไม่รอด ไม่ต้องพูดถึงการซื้อหนังสือนิทานเข้าบ้าน ส่วนบอร์ดบุ๊ก หนังสือกันน้ำ และหนังสือผ้ายิ่งไม่ต้องฝันเลย

ดังนั้นที่ผมพยายามทำเสมอมาคือ สตาร์ทให้ได้ก่อนเรื่องอื่นว่ากันทีหลัง

แล้วเราจะพบปรากฏการณ์ที่น่ามหัศจรรย์ เพราะเรามิได้ต้องการสร้างทารกอัจฉริยะ เราแค่จะสร้างสายสัมพันธ์พ่อแม่ลูกและสะพานเชื่อมเด็กกับหนังสือ แน่นอนว่าหนังสือบางเล่มไม่เหมาะกับเด็กบางวัย แต่กฎเหล่านี้ก็ไม่แน่นัก หนังสือบางเล่มหากเราไม่อ่านวันนี้ จะพบภายหลังว่าน่าเสียดายเวลาที่เสียไปมาก เพราะลูกของเราชอบมันมากแม้ว่าหนังสือจะเกินอายุ

หนังสือบางเล่มอาจจะไม่เหมาะกับเด็กบางคนไม่ว่าอายุเท่าไรก็ตาม ดังนั้นถ้าเราพบเหตุการณ์ที่ว่าหนังสือบางเล่มไม่เหมาะกับลูกของเรา เราเพียงเก็บขึ้นชั้น ปีหน้าว่ากันใหม่เท่านั้นเอง

บ้านเรามีความอ่อนไหวกับประเด็นทางศีลธรรมและจริยธรรมมากเป็นพิเศษ ทำให้หนังสือบางเล่มไม่เหมาะกับพ่อแม่

บางท่าน ดังที่มีคำถามเสมอว่าแจ็กผู้ฆ่ายักษ์เป็นตัวอย่างไม่ดีด้วยประการทั้งปวงตั้งแต่ต้นจนจบ เป็นต้น

เมื่อเด็กพ้นวัยทารก เขาย่อมไม่นอนนิ่งๆ ฟังพ่อแม่อ่านนิทานอีกแล้ว เพราะเขาพัฒนากล้ามเนื้อมือและนิ้วมือได้แข็งแรงมากพอจะแย่งหนังสือในมือแม่มาขยำและฉีก เขาสามารถพลิกหน้าต่อไปได้โดยที่พ่อแม่ยังอ่านไม่จบหน้า และกล้ามเนื้อขาของเขาทรงพลังมากพอที่จะเดินไปจากเราในขณะที่เราอ่าน นอกจากนี้เขายังมีสมอง สติปัญญา และปากที่จะถามขัดจังหวะการอ่านเสมอ เรื่องเหล่านี้สร้างความเหนื่อยหน่าย ท้อแท้ หรือหงุดหงิดแก่พ่อแม่ต่างๆ กัน

คำตอบที่ผมตอบเสมอคือ “อ่านต่อไป” และตามด้วย “แล้วอะไรๆ จะดีเอง” ซึ่งรับรองว่าจริง

แต่ถ้าท่านต้องการอ่านวิธีแก้ไขละเอียดมากกว่าที่ผมเขียนสักเล็กน้อย ก็ลองหาอ่านจากหนังสือของจิมเล่มนี้ได้ แต่เชื่อเถอะว่า “อ่านต่อไป แล้วอะไรๆ จะดีเอง” ง่ายกว่าเยอะ

ที่ผมแนะนำทำได้ง่ายๆ คือ เตรียมหนังสือสำรองไว้ข้างตัว แย่งได้แย่งไป ฉีกได้ฉีกไป เราก็อ่านเล่มใหม่ไปเรื่อยๆ ส่วนเรื่องเดินไปรอบห้องนอนนั้น ให้ทำห้องนอนให้ไม่กว้างนัก และเอาสิ่งเร้าคือตุ๊กตา หนังสืออื่นๆ แจกันดอกไม้ และทุกสิ่งทุกอย่างออกไปเสียบ้าง เขาเดินจนเบื่อก็จะวนกลับมาหาเราเอง

อย่างไรก็ตาม จิมได้ยกตัวอย่างบทสนทนาที่แม่ท่านหนึ่งคุยกับลูกสลับกับอ่านให้ฟังได้อย่างลื่นไหลและน่าฟัง จะเลือกใช้

วิธีนี้ก็ได้ แต่ก็เป็นทักษะที่พ่อแม่ต้องฝึกฝน อ่านบ้าง คุยบ้าง ถามบ้าง หยุดเพื่อตอบคำถามบ้าง แล้วชวนอ่านต่ออย่างนางเอก

แต่มิใช่แม่ทุกคนจะเป็นนางเอกได้

เมื่ออายุ 2-3 ขวบ เด็กเริ่มเตาะแตะไปจากเราด้วยจังหวะก้าว ที่มั่นคงขึ้นและไปไกลมากขึ้น คือวันเวลาที่เด็กจะสนใจทุกสิ่งทุกอย่างที่พบเห็น แม้กระทั่งรู โดยเฉพาะอย่างยิ่งรู

เพราะอะไรเด็กๆ จึงมักสนใจรู คำตอบง่ายมาก เขาอยากรู้ว่าในรูมีอะไรอีก นั่นคือเหตุผลที่อลิซผ่านรูกระต่ายไปสู่อีกโลกหนึ่ง [จากหนังสือ *อลิซในแดนมหัศจรรย์* (Alice*'s Adventures in Wonderlan*d)]

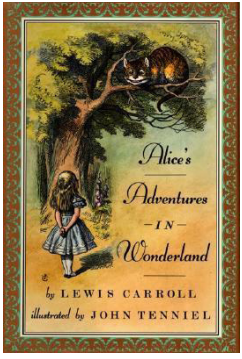

ภาพ 3.2 หน้าปก Alice*'s Adventures in Wonderlan*d

จิมเรียกช่วงเวลานี้ว่าเป็นช่วงเวลาแห่งการแปะป้าย เด็กจะสนใจและสนุกกับการแปะป้ายชื่อสิ่งของต่างๆ การอ่านหนังสือประเภทรวบรวมวัตถุสิ่งของเป็นหมวดหมู่แล้วบอกชื่อ จึงมิใช่ข้อห้าม ในทางตรงข้าม เด็กๆ มักให้ความสนใจมาก มีหนังสือประเภทนี้มากมายในท้องตลาดบ้านเรา

หนังสือที่มีแต่รูปโดยไม่มีตัวหนังสือเลยก็น่าสนใจและมิใช่ข้อห้ามเช่นกัน หนังสือประเภทนี้คุณพ่อคุณแม่จะอ่านแบบชี้ให้ดูส่วนประกอบต่างๆ ก็ทำได้ไม่ยาก ในกรณีที่ท่านขยันเล่าเรื่องก็สะดวกที่ท่านจะเล่าเอาเอง ตัวอย่างหนังสือลักษณะนี้ในตลาดบ้านเรามีไม่มากนัก

อีกคำถามหนึ่งที่ผมได้รับเสมอคือ “ลูกชอบอ่านเล่มเดิมซ้ำๆ ทำอย่างไรดีคะ” คำตอบที่ให้เสมอคือ อ่านต่อไป

จิมให้ข้อมูลงานวิจัยตั้งแต่ปี 2011 ว่า เด็กชอบฟังคำซ้ำและหนังสือซ้ำ พวกเขาจะเรียนรู้คำศัพท์ซ้ำๆ จากหนังสือเล่มเดิมได้ดีกว่าฟังคำศัพท์คำเดิมจากหนังสือต่างเล่ม

เราเรียกกระบวนการเรียนรู้คำศัพท์ของเด็กวัยนี้ว่า immersion คือที่ผมมักอธิบายเสมอว่า สมองของเด็กสร้างจุดเชื่อมต่อประสาทจำนวนมากมายทุกคืน เส้นประสาทที่ยืดยาวออกนับร้อยเส้นต่อเซลล์สมองหนึ่งเซลล์ ไขว้และประสานกันเป็นจุดเชื่อมต่อประสาทเหล่านี้ด้วยความเร็วสูง หนังสือบางเล่มให้ตัวเลขประมาณ 40,000 จุดต่อวินาที คำศัพท์คำเดิมได้ immerse ทุกคืนและคมชัดมากขึ้นเรื่อยๆ

ช้างคืนนี้ไม่เหมือนช้างตัวเมื่อคืน และช้างคืนพรุ่งนี้จะไม่เหมือนช้างตัววันนี้ ในตอนแรกๆ เด็กอาจจะมีมโนภาพของช้างลายเส้น ก่อนที่จะเป็นช้างเอราวัณในเจ็ดวันข้างหน้า

พูดสั้นๆ ว่า ช้างตัวใหญ่ขึ้นทุกวัน แม้ว่าจะมาจากหนังสือเล่มเดียวกัน

เด็กชอบถามคำถามขัดจังหวะการอ่านแล้วทำให้แม่ๆ หงุดหงิดได้เสมอ ที่จริงเราควรดีใจที่เด็กถามเพราะเด็กสนใจใคร่รู้ เราไม่ควรหงุดหงิด เราแก้ปัญหานี้ได้ง่ายๆ ด้วยการตอบสั้นๆ แล้วอ่านต่อไปด้วยท่าทีเรียบง่าย

พลันที่เราหงุดหงิด เขาจะถามซ้ำอีกเสมอ อีกวิธีหนึ่งคือบอกลูกว่าแม่ไม่รู้แต่แม่จะจดไว้ก่อนนะ แล้วเตรียมโพสต์อิทจดแปะคั่นหน้าไว้ตรงนั้น วิธีนี้เท่ากับบอกลูกว่าเราใส่ใจ แต่ก็อย่าลืมที่จะหาเวลามาคุยกัน

จิมแนะนำให้มีช่วงเวลาการคุยกันหลังหนังสือจบ มิใช่จบแล้วนอนเลย แต่วิธีนี้ผมเกรงว่าอาจจะไม่เหมาะในบ้านเรา เพราะบ้านเรานิยมการสั่งสอน ถ้าจบแล้วพูดต่อเป็นได้ไปไม่พ้นถามลูกว่า “นิทานเรื่องนี้สอนว่าอะไร” หรือไม่เราเองก็อาจสรุปหรือเริ่มคุยคำศัพท์และเนื้อหาวิชาการไปเสีย ดังนั้นอ่านจบแล้วนอนจะดีกว่า

พ่อแม่จะได้ย่องลงไปตั้งวงปิกนิกกันส่วนตัว

ถ้าอยากจะถาม คิดยังไง รู้สึกยังไง สงสัยอะไรบ้าง เป็นสามคำถามที่เราถามลูกได้เมื่ออ่านหนังสือจบ หรือครูถาม

นักเรียนได้ในบุ๊กคลับ เป็นคำถามปลายเปิด ชวนใช้สมองและไม่ครอบงำ

การเปลี่ยนผ่านจากหนังสือนิทานประกอบภาพเป็นหนังสือนวนิยายขนาดยาวเป็นเรื่องควรทำ และทำเป็นขั้นเป็นตอนหลักง่ายๆ คือ

- อ่านนิทานประกอบภาพสั้นๆ
- อ่านนิทานประกอบภาพที่ยาวขึ้น
- อ่านนวนิยายมีภาพประกอบที่มีความยาวต่อบทสั้น
- อ่านนวนิยายมีภาพประกอบที่มีความยาวต่อบทยาวขึ้น
- อ่านนวนิยายไม่มีภาพประกอบเลย 100 หน้า

อ่านถึงตรงนี้อย่าลืมว่าจิมกำลังเขียนเรื่องการอ่านออกเสียงในบริบทของหนังสือเล่มนี้คือพ่อแม่อ่านหรือครูอ่าน และเป็นการอ่านออกเสียง การพาเด็กข้ามสะพานแห่งการอ่านไปสู่ระดับที่สูงขึ้นจึงทำได้ไม่ยาก

สมมติวัฒนธรรมอ่านออกเสียงบ้านเราไม่เข้มแข็ง การแนะนำหนังสือให้เด็กอ่านโดยใช้หลักค่อยๆ ขยับเป็นขั้นเป็นตอนตามความสามารถของเด็กเป็นเรื่องควรพิจารณา ระมัดระวังอย่าทำให้การอ่านเป็นยาขมเท่านั้นเอง

- เราอ่านวรรณกรรมให้เด็กประถมฟังได้หรือไม่ – ได้
- เราอ่านวรรณกรรมเยาวชนให้เด็กอนุบาลฟังได้หรือไม่ – ได้
- เราอ่านนิทานประกอบภาพให้วัยรุ่นฟังได้หรือไม่ – ได้
- เราควรเลิกอ่านนิทานประกอบภาพเมื่อลูกอายุเท่าไร – ไม่เลิก ที่จริงแล้วจิมใช้คำว่าห้ามเลิก

ประเด็นคือเราอ่านวรรณกรรมให้เด็กเล็กฟังได้พอ ๆ กับที่จะอ่านนิทานประกอบภาพให้วัยรุ่นฟังก็ได้ สำคัญที่เราอาจจะต้องสละเวลาลงไปคัดสรรหนังสือด้วยตนเอง หนังสือเล่มนี้ให้ตัวอย่างหนังสือไว้มากมายที่ไม่เป็นที่รู้จักในบ้านเรา

แนนซี ฟุต เมืองฮิกลีย์ รัฐแอริโซนา เป็นครูทำงานที่โรงเรียนมัธยมปลายซึ่งมีทั้งนักเรียนวัยรุ่นติดยาและก่ออาชญากรรม เธอเริ่มชั่วโมงเช้าด้วยการอ่านวรรณกรรมจากห้องเรียนที่ว่างเปล่าในตอนแรกเพราะเด็กมาสาย ปรากฏว่ามีนักเรียนทยอยมาโรงเรียนเร็วขึ้นเพื่อฟังเธออ่านมากขึ้นเรื่อย ๆ บางคนขอให้เธออ่านส่วนที่ผ่านไปแล้ว บางคนขอยืมหนังสือไปอ่านต่อเอง

นักเรียนอายุ 19 ที่ติดยาไอซ์คนหนึ่งกำลังเผชิญปัญหาการเลี้ยงลูกวัยทารกที่แม่ของเด็กหนีไปใช้ยา เขาได้เดินมาขอบคุณคุณครูที่ช่วยให้ชีวิตใหม่แก่เขา

4

อ่านอิสระ
เพื่อความบันเทิง

BOOK CLUB
BOOK CLUB
BOOK CLUB
Kid
TALE

อ่านตามลำพัง อ่านในใจ อ่านอิสระ อ่านเพื่อความบันเทิง

ไม่น่าเชื่อว่าสี่เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องได้

มีผู้ที่คัดค้านว่าเราไม่ควรปล่อยให้เด็กอ่านโดยไร้จุดหมาย โดยอ้างอิงงานวิจัย ในขณะเดียวกันก็มีผู้คัดค้านงานวิจัยเหล่านั้น และอ้างอิงงานวิจัยอีกชุดหนึ่งเพื่อสนับสนุนการอ่านตามลำพัง อ่านในใจ อ่านอิสระ และอ่านเพื่อความบันเทิง

อ่านเรื่องนี้แล้วก็นึกถึงวิวาทะในบ้านเรา จนถึงปัจจุบันก็ยังมีงานวิจัยโต้แย้งเรื่องการปล่อยเด็กอนุบาลเล่นอิสระ และยืนยันว่าเราควรเร่งเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลและใช้ตำรามาตรฐาน

จิมเริ่มบทที่ 4 ได้น่ารัก เด็กถามแม่ว่าทำอะไรอยู่ แม่บอกว่าอ่านหนังสืออยู่ เด็กถามต่อว่าแล้วทำไมไม่มีเสียงออกมา จะเห็นว่าการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการ นั่นแปลว่ามีขั้นตอน และเป็นเหมือนพัฒนาการทุกเรื่อง นั่นคือถ้าเด็กเกิดมาปกติดี เราจะเร่งขั้นตอนเหล่านั้นมิได้ เพราะเด็กแต่ละคนมีจังหวะก้าวที่ต่างกัน

อ่านตามลำพังและอ่านอิสระเป็นสองเรื่องที่ควรพูดถึงในบ้านเรา การมีชั่วโมงให้เด็กเลือกหนังสืออิสระและอ่านอิสระเป็นเรื่องควรทำ แต่เชื่อว่าผู้ใหญ่หลายท่านเกรงว่าเวลาจะสูญเปล่าและเชื่อเรื่องการกะเกณฑ์ให้อ่านเสียมากกว่า

อ่านเพื่อความบันเทิงยิ่งเป็นเรื่องใหญ่ในบ้านเรา ซึ่งชอบทำเหมือนการอ่านนวนิยายเป็นอาชญากรรมไปเสียแล้ว สกัดกั้นความสามารถในการอ่านของเด็กๆ ไปแล้วนักต่อนัก ที่จริงแล้วอ่านเพื่อความบันเทิงไม่มีการบังคับและไม่มีการสอบ เป็นเรื่องควรส่งเสริมอย่างยิ่ง

เรามักมีคำพูดว่าขืนปล่อยชั่วโมงอิสระ เด็กไทยก็ไม่อ่าน ผมก็จะบอกว่าปล่อยไปเรื่อยๆ กับกองหนังสือในห้องสมุดที่ดีสักที่จะกี่เดือนเราก็จะรอ ปัญหาของบ้านเราคือไม่เคยเชื่อศักยภาพของเด็ก

นึกถึงครั้งที่ตนเองสมัครสมาชิกนิตยสารสารคดีให้ห้องสมุดโรงเรียนประชาบาลสมัยก่อน ครูใหญ่บอกว่าเสียเงินเปล่าไม่มีคนอ่านหรอก ครูยังไม่อ่านเลย เราไม่เพียงไม่เชื่อในศักยภาพของเด็ก เราไม่เชื่อในศักยภาพของมนุษย์ด้วย

เด็กจะอ่านในใจได้เมื่อมีสิ่งที่เรียกว่า mental representation เด็กจะมีสิ่งนี้ได้เมื่อมีอีโก้ (ego) อีโก้จะแข็งแรงได้เมื่อเด็กได้เล่นมากพอตั้งแต่แรก หากอธิบายด้วยความรู้ใหม่เรื่อง EF เด็กจะอ่านในใจได้เมื่อมีการถือครองความจำใช้งานได้นานพอ เด็กจะถือครองได้นานพอเมื่อเล่นและทำงานมากพอ

จิมอ้างงานวิจัยจำนวนหนึ่งเพื่อบอกว่า เด็กที่ผ่านการอ่านตามลำพัง อ่านในใจ อ่านอิสระ และอ่านเพื่อความบันเทิงจะมีผลสัมฤทธิ์การศึกษาดีกว่า

เราสามารถเลือกหนังสือให้เด็กอ่านได้ แต่มิใช่บังคับ หลักการทั่วไปคือมีจำนวนหนังสือที่ควรอ่านมากพอแล้วจึงปล่อยอิสระ นอกจากนี้ ท่าทีของครูก็มีความสำคัญ ครูที่นั่งเปิดหนังสืออ่านตามลำพังไปด้วยจะเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็กๆ มากกว่าครูที่คอยเดินตรวจตราหรือจับผิดว่านักเรียนคนไหนแกล้งทำเป็นอ่าน

และถ้าครูคนนั้นอ่านไปหยุดเปิดพจนานุกรมไปจะยิ่งเป็นตัวอย่างที่ดี เราพบว่าเด็กๆ จะรู้จักเปิดพจนานุกรมตามไปด้วย

ชั่วโมงอ่านตามลำพังมิได้ห้ามพูดกัน ในทางตรงข้ามเราอนุญาตให้เด็กได้สนทนากัน พูดง่ายๆ ว่านี่คือชั่วโมงการอ่านที่รื่นรมย์ เมื่อไรที่ไม่รื่นรมย์หรือเด็กไม่อ่าน มีคำตอบเดียวคือเราจัดการได้ไม่ดีพอ

ในต่างประเทศก็มีครูใหญ่ประเภทไม่สนับสนุนให้มีชั่วโมงการอ่านอย่างอิสระ ด้วยเหตุผลว่าทำให้นักเรียนเสียเวลาเรียน แต่ครูที่รู้ประโยชน์ของการมีชั่วโมงอ่านอย่างอิสระคิดต่างออกไป เด็กที่มาจากครอบครัวยากจนและอยู่กันอย่างแออัดในบ้านหลังเล็ก ชั่วโมงการอ่านอิสระและการอ่านเพื่อความบันเทิงจะมีคุณค่ามาก คือเวลาน้อยนิดที่พวกเขาได้อ่านหนังสือสนุกๆ อย่างสงบ นอกจากนี้ ยังมีพวกวัยรุ่นที่วันๆ เอาแต่เที่ยวเตร่ด้วยพลังของฮอร์โมนและการเจริญเติบโต ชั่วโมงการอ่านอย่างอิสระเพื่อความบันเทิงคือเวลาทองที่พวกเขาจะได้นั่งนิ่งๆ ดื่มด่ำกับความสุขอีกแบบหนึ่งอย่างแท้จริง

ฤดูร้อนเป็นช่วงเวลาอันตราย เด็กที่ไม่รักการอ่านจะถดถอยทางภาษาหนักยิ่งขึ้นเมื่อเข้าสู่การปิดภาคฤดูร้อน รวมทั้งเด็กยากจนที่ที่บ้านไม่มีใครอ่านหนังสือให้ดูเป็นตัวอย่าง ในขณะที่เด็กรักการอ่านจะพุ่งทะยานไปข้างหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งบ้านที่มีคนอ่านหนังสือให้ดูเป็นตัวอย่าง และมีสิ่งแวดล้อมที่อุดมไปด้วยหนังสือ นิตยสาร ห้องสมุด และอินเทอร์เน็ตที่เพียบพร้อม ผลสัมฤทธิ์ด้านการศึกษาถูกถ่างให้กว้างขึ้นไปอีกเมื่อพ้นฤดูร้อน

จิมพูดถึงงานวิจัยที่บอกว่า การอ่านหนังสือ 4-6 เล่มในช่วงปิดเทอมฤดูร้อนจะสามารถป้องกันและชดเชยการถดถอยของเด็กที่เรียนไม่ดีหรือไม่รักการอ่านเป็นทุนเดิม ดังนั้นเราไม่ส่งเสริมการเรียนพิเศษในช่วงปิดเทอม แต่เราควรส่งเสริมการอ่านในช่วงปิดเทอมด้วยวิธีการต่าง ๆ

จิมเล่าเรื่องครูที่ให้การอ่านไปเป็นการบ้านในช่วงปิดเทอมว่าเป็นวิธีการที่ดี แต่วิธีเช่นนี้อาจจะไม่ดีนักในบ้านเรา เดาว่าต่างประเทศมิได้ถึงกับว่าจะเอาคำศัพท์หรือความรู้ที่ได้จากการอ่าน แต่น่าจะมีการจัดกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น บุ๊กคลับ เพื่อให้นักเรียนได้มาพูดคุย สนทนา ถกเถียง หรือแม้กระทั่งเล่าสู่กันฟังว่าปิดเทอมฤดูร้อนใครอ่านอะไร พูดง่าย ๆ ว่าการอ่านควรนำมาซึ่งความสุข การพูดคุยระหว่างชั่วโมงการอ่านอิสระหรือหลังปิดเทอมฤดูร้อนก็ควรนำมาซึ่งความสุขด้วยเช่นกัน

กลับมาบ้านเรา ยอมรับว่าหนังสืออ่านนอกเวลาที่คัดสรรแล้วเป็นหนังสือดีทุกเล่มจริง แต่เพราะอะไรเวลาไปสัมภาษณ์เด็กๆ ทุกคนจึงพูดเหมือนกับว่าหนังสือนอกเวลาเหล่านั้นเป็นยาขม ต้องมีอะไรผิดพลาดในเรื่องนี้แน่ๆ

ฤดูร้อนอันแสนยาวนานเริ่มต้นขึ้นแล้ว อ่านหนังสือสนุกๆ กันเถอะครับ

จะให้เด็กอ่านเชกสเปียร์ก็ได้ ไม่มีข้อห้าม

เราควร**บังคับเด็กอ่านหนังสือหรือไม่**

ผมเคยได้รับคำถามทางบ้านจากคุณแม่ท่านหนึ่งซึ่งตั้งรางวัลล่อใจให้ลูกวัยประถมอ่านหนังสือนวนิยายหรือวรรณกรรมเยาวชนทุกวัน คุณแม่ท่านนั้นไม่แน่ใจนักกับสิ่งที่ทำ ทั้งที่พบว่าลูกมีความก้าวหน้าด้านการอ่านเป็นอย่างมาก

จิมให้คำตอบในครึ่งหลังของบทที่ 4 นี้ว่า การบังคับเด็กอ่านหนังสือเป็นเรื่องควรทำ เหมือนบังคับเด็กแปรงฟัน บางเรื่องกว่าประโยชน์จะมาถึงหรือกว่าเจ้าตัวจะเห็นประโยชน์ด้วยตนเองก็ต้องใช้เวลา

แต่จิมไม่เห็นด้วยที่จะใช้คำว่าบังคับ เขาเลือกใช้คำว่ากำหนด คล้ายๆ ข้อกำหนดการขับขี่รถยนต์

การช่วยให้เด็กที่ไม่อ่านหนังสือติดใจรสชาติหนังสือเป็นเรื่องยาก เราไม่ทำอะไรเลยก็มิได้ เราบังคับก็มิได้ ความผิดพลาดเพียงนิดเดียวในกุศโลบายก่อให้เกิดผลลัพธ์ผิดคาดได้เสมอ

Reading Goal

จิมยกตัวอย่างโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อเร่งการอ่านหนังสือของบางโรงเรียน คอมพิวเตอร์จะคัดเลือกหนังสือจำนวนหนึ่ง เด็กมีหน้าที่เก็บแต้มจากการอ่านหนังสือจำนวนนี้ ผลลัพธ์ที่ได้คือพ่อแม่จำนวนหนึ่งให้เด็กอ่านหนังสือเฉพาะที่คอมพิวเตอร์กำหนดเพื่อสะสมคะแนนให้ครบและสอบผ่าน เด็กที่รักการอ่านหลายคนจำเป็นต้องเลิกอ่านหนังสือที่ตนเองชอบ เพื่อใช้เวลากับการอ่านหนังสือที่โปรแกรมนี้กำหนด อีกทั้งครูและครูบรรณารักษ์ยังเลิกอ่านหนังสือไปเลยเมื่อพบว่ามีโปรแกรมทำงานให้แล้ว

ระบบเล็กไซล์ (Lexile) ตั้งขึ้นเพื่อให้คะแนนหนังสือตามรูปประโยคและคำศัพท์ แล้วกำหนดช่วงคะแนนที่เด็กแต่ละช่วงอายุควรอ่าน เช่น เด็กเกรดสี่ควรอ่านหนังสือที่มีคะแนนเล็กไซล์ระหว่าง 470L-950L ปรากฏว่าหนังสือ ไดอารี่ของเด็กไม่เอาถ่าน (Diary of a Wimpy Kid) ของเจฟฟ์ คินนีย์ ได้ 950L ฆ่าม็อกกิ้งเบิร์ด (T*o Kill a Mocking Bir*d) ของฮาเปอร์ ลี ได้ 870L และ ผลพวงแห่งความคับแค้น (Th*e Grape of Wrat*h) ของจอห์น สไตน์เบก ได้ 680L สำหรับท่านที่รู้จักหนังสือสามเล่มนี้ดีย่อมคิดออกว่าเด็กเกรดสี่ควรได้อ่านอะไร

เรื่องสำคัญที่เราควรระวังคือ เรากำลังส่งเสริมการอ่านมิใช่ตั้งข้อจำกัดการอ่าน

โอปราห์ วินฟรีย์ นักจัดรายการผู้มีชื่อเสียงที่ทุกคนรู้จักดีได้จัดรายการบุ๊กคลับในรายการโทรทัศน์ของเธอ ด้วยข้อเท็จจริงที่ว่าเมื่อเราดูเกมฟุตบอลจบ ดูหนังดี ๆ สักเรื่องจบ หรืออ่านหนังสือ

ดีๆ สักเล่มจบ ที่เราอยากทำคือคุย คุยเกี่ยวกับเกมที่น่าตื่นเต้น หนังและหนังสือที่จบไป มิใช่การสอบหรือการวัดผล แค่คุย

ผลจากการจัดรายการของเธอทำให้เกิดบุ๊กคลับจำนวน 250,000 แห่ง เธอเลิกจัดรายการนี้ทางโทรทัศน์เมื่อปี 2011 แต่ยังคงทำอยู่บนเว็บไซต์ ถึงวันนี้มีบุ๊กคลับ 500,000 แห่ง อย่างไรก็ตาม สมาชิกส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดเป็นผู้หญิง

จิมมิได้ให้เหตุผลว่า เพราะอะไรผู้หญิงจึงเข้าบุ๊กคลับมากกว่าผู้ชาย

จิมตั้งข้อสังเกตด้วยว่าเด็กๆ ชอบหนังสือที่มีลักษณะเป็นชุดมากกว่าหนังสือเดี่ยว ตัวอย่างเช่น หนังสือชุดไดอารี่ของเด็กไม่เอาถ่านที่เอ่ยถึง หนังสือชุดทำให้เด็กสามารถเกาะติดตัวละครได้ง่ายกว่า สร้างความผูกพันและรับรู้บุคลิกของตัวละคร สามารถรับส่งมุกในตอนต่อๆ มาได้ง่าย เมื่อนักเขียนบางคนต้องการยุติการเขียนหนังสือชุด มีหลายครั้งที่เด็กๆ ส่งจดหมายเข้าไปขอให้เขียนต่อ แล้วนักเขียนก็ต้องเขียนเล่มใหม่ต่ออีก ซึ่งมักจะได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง

ตัวอย่างร่วมสมัยที่ทุกคนรู้จักคือแฮร์รี่ พอตเตอร์ แม้ว่าบางครั้งจะไม่ใช่ความต่อเนื่องของตัวละคร แต่ก็เป็นความต่อเนื่องของจักรวาลที่ตัวละครอาศัยอยู่

ถึงตรงนี้ควรพูดถึงตัวอย่างหนังสือชุดในบ้านเราที่มีการแปลจำหน่าย หากข้อสังเกตนี้เป็นจริง กล่าวคือเด็กๆ เลือกหนังสือชุดมากกว่าหนังสือเดี่ยว การช่วยกันลิสต์รายชื่อหนังสือชุด

ออกมาน่าจะช่วยได้มาก คนรุ่นผมจะรู้จักหนังสือชุดบ้านเล็ก (Little House) ของลอร่า อิงกัลล์ส ไวล์เดอร์ กันมาก ซึ่งไม่ทราบเหมือนกันว่าปัจจุบันมีการแปลหรือพิมพ์จำหน่ายกี่สำนวน

ภาพ 4.1 หนังสือชุดบ้านเล็ก

ส่วนเด็กผู้ชายก็อาจจะติดตามหนังสือชุดของทอม ซอว์เยอร์ (Tom Sawyer) หรือฮักเคิลเบอร์รี ฟินน์ (Huckleberry Finn) ของมาร์ก ทเวน เสียมากกว่า

- ชุดเทรซี่ บีเกอร์ (Tracy Beaker) ของแจกเคอลีน วิลสัน
- ชุดจอร์เจีย นิโคลสัน (Confessions of Georgia Nicolson) ของลูยส์ เรนนิสัน
- ชุดบันทึกของเจ้าหญิง (Princess Diary) ของเม็ก คาบอต
- ชุดความรักของสาวเอลิสต์ (The A List) ของโซอี ดีน
- ชุดจูดี้ มูดี้ (Judy Moody) ของเมแกน แมคโดนัลด์

รวมทั้งชุดไดอารี่ของเด็กไม่เอาถ่าน หนังสือชุดเหล่านี้เคยเห็นฉบับแปลไทย ไม่ทราบว่ายังมีอยู่บนแผงหรือเปล่า และถึงปัจจุบันน่าจะมีหนังสือชุดอีกหลายหัวในตลาดเมืองไทยวันนี้

สำหรับเด็กผู้ชายบ้านเรา หนังสือนวนิยายจีนกำลังภายในเป็นตัวเลือกที่ใช้ได้หากจะจัดกลุ่มหนังสือชุด ที่รู้จักกันดี เช่น ชอลิ้วเฮียง เล็กเซียวหงส์ หรือแม้กระทั่งลี้คิมฮวงและเอี๊ยบไคก็มีการผจญภัยต่อเนื่องกันไปหลายเล่ม

หนังสือนวนิยายฆาตกรรมเป็นอีกตระกูลหนึ่งที่จัดเป็นหนังสือชุดได้ง่าย ที่รู้จักกันสมัยก่อนคือแอร์กูล ปัวโรต์ (Hercule Poirot) และมิสมาร์เปิ้ล (Miss Marple) ของอกาธา คริสตี้ สมัยนี้มีนวนิยายฆาตกรรมที่มีพระเอกต่อเนื่องมากมายของนักเขียนหลายคนและหลายสำนักพิมพ์แปลไทยแล้ว ชุดแจ็ก รีชเชอร์ (Jack Reacher) ของลี ไชลด์ หรือชุดไมรอน โบลิตาร์ (Myron Bolitar) ของฮาลาน โคเบน ของเกาหลีและญี่ปุ่นก็มีอีกมากมาย

กลุ่มนิยายวิทยาศาสตร์ก็มีตัวละครต่อเนื่อง อย่างเช่น อีไลจาห์ เบลีย์ (Elijah Baley) และหุ่นยนต์ดานีล (Daneel) สองนักสืบคู่หูมนุษย์และหุ่นยนต์ในหนังสือหลายเล่มของไอแซก อาซิมอฟ

ข้อเสนอเรื่องการอ่านหนังสือชุดนี้เป็นเรื่องที่หลายคนมิได้คาดคิดมาก่อน ด้วยสามัญสำนึกอยากให้เด็กๆ อ่านหนังสือหลากหลายมากกว่าจมอยู่กับตัวละครตัวเดียว แต่ถ้ามีงานวิจัยบ่งชี้ว่าเด็กชอบก็เป็นเรื่องน่าทดลองมาก

5

ความสำคัญ
ของพ่อ

MARY POPPINS

“พวกคุณมีโอกาสถูกวินิจฉัยว่าเป็นโรคสมาธิสั้นหรือภาวะ *บกพร่องทางการเรียนรู้มากกว่าเด็กผู้หญิงสองเท่า พวกคุณมีโอกาสทำคะแนนสอบมาตรฐานด้านการอ่านและการเขียนได้แย่กว่า พวกคุณมีโอกาสถูกให้ซ้ำชั้นมากกว่า พวกคุณมีโอกาสต้องออกจากโรงเรียนกลางคันมากกว่า ถ้าเรียนจบมัธยมปลาย พวกคุณก็มีโอกาสได้เรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยน้อยกว่า ถ้าได้เข้ามหาวิทยาลัย พวกคุณก็จะได้เกรดต่ำกว่า และมีโอกาสเรียนจบน้อยกว่าอีกเหมือนเดิม พวกคุณจะมีโอกาสติดแอลกอฮอล์มากกว่าถึงสองเท่า และหากยังอายุไม่ถึง 24 ปี พวกคุณก็มีโอกาสจะฆ่าตัวตายมากกว่าถึงห้าเท่า พวกคุณมีโอกาสจะติดคุกมากกว่าถึง 16 เท่า”*

ทอม เคียเรลลา เขียนถึงเด็กผู้ชายเอาไว้ในบทที่ 5 ของหนังสือ พลังแห่งการอ่านออกเสียง

ไม่น่าเชื่อว่ามีงานวิจัยที่ระบุว่าความสัมพันธ์ระหว่างพ่อและลูก ๆ ช่วยส่งผลให้ผลการเรียนของลูกดีขึ้น

แต่ปัญหาคือพ่อมักไม่อยู่บ้าน

เมื่อเทียบระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง เราพบว่าเด็กชายอ่านหนังสือน้อยกว่า และผลการเรียนโดยเฉลี่ยก็น้อยกว่า ซ้ำเติมข้อกล่าวหาที่ว่าผู้ชายอ่านลดลง และบุ๊กคลับส่วนใหญ่มีแต่ผู้หญิง

ไม่ว่าเรื่องผู้ชายอ่านหนังสือน้อยกว่าหรือเรียนหนังสือสู้ไม่ได้จะเป็นเพียงข้อกล่าวหาหรือข้อเท็จจริงก็ตาม เราก็แนะนำว่าพ่อควรสละเวลาอ่านหนังสือนิทานก่อนนอนให้ลูกฟัง

มีโครงการดี ๆ มากมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ เช่น ในกองทหารของสหรัฐฯ ซึ่งทหารอาจจะไม่ได้กลับบ้านนานถึงหกเดือน คือ 180 วัน กองทัพได้ส่งเสริมให้พ่ออ่านนิทานอัดใส่คลิปส่งให้ลูก แทนที่จะอ่านสด ๆ เมื่อมีเวลาเฟซไทม์ เพราะไม่รู้ว่าใครจะว่างครั้งต่อไปเมื่อไร

โครงการนี้มีที่เรือนจำด้วย นักโทษชายสามารถอ่านนิทานอัดลงเทปเพื่อมอบให้แก่ลูก ๆ ได้

สำหรับคุณพ่อทั่วไปที่ทำงานในแดนไกล และประสบปัญหาไม่รู้จะคุยอะไรเวลาเฟซไทม์มาหาลูก วิธีที่แนะนำวิธีหนึ่งคืออ่านนิทานขณะเฟซไทม์ มีรายงานว่าความสัมพันธ์ที่ห่างเหินจะกลับมาดีอีกรอบได้อย่างไม่น่าเชื่อ

อาจจะไม่เป็นความจริงที่เด็กชายอ่านหนังสือน้อยกว่าเด็กหญิง เป็นไปได้ว่าพวกเขาอ่านเท่า ๆ กัน แต่เป็นเพราะเด็กผู้ชายไม่ชอบอ่านหนังสือที่พ่อแม่หรือครูยื่นให้ พวกเขาอ่านอย่างอื่นที่สนใจมากกว่า จิมได้ยกตัวอย่างเด็กชายที่ชอบอ่านนิตยสารกีฬามากกว่าที่จะอ่าน สงครามและ*สันติภา*พ (War and Peace) ของลีโอ ตอลสตอย

พบว่าที่จริงแล้วเด็กผู้ชายชอบอ่านเรื่องเบาสมองมากกว่า

การดูแลเด็กชายให้อ่านหนังสือมีข้อแนะนำว่าควรวางหนังสือหลากหลายไว้ในบ้าน รวมทั้งนิตยสารหลายหัวเอาไว้ด้วย

เด็กชายมีความสนใจคอลัมน์ต่างๆ หลากหลายมากกว่าเด็กผู้หญิง เด็กผู้หญิงมีแนวโน้มจะอ่านอะไรที่จริงจังและเป็นชิ้นเป็นอันมากกว่า

กลับมาที่บ้านเรา

มีสมมติฐานโดยยังไม่มีงานวิจัยยืนยันว่า คุณพ่อรับหน้าที่อ่านนิทานก่อนนอนมากกว่าคุณแม่ จริงเท็จประการใดไม่ทราบเหมือนกัน แต่ผมเองเป็นคนรับหน้าที่อ่านหนังสือให้ลูกๆ ฟังทุกคืนตลอด 10 ปีจริงๆ และมีความสุขกับงานนี้มาก

มีคำอธิบายหนึ่งคือ นั่นเป็นเวลาเดียวที่พ่อว่าง และพ่อก็ไม่อยากเสียโอกาสอันมีอยู่น้อยนิดนี้ไป วันหนึ่งมี 24 ชั่วโมง ได้คลุกคลีอ่านหนังสือคืนละ 30 นาที ผลที่ได้มากมายเหลือคณนา

ผู้ชายที่อ่านนิทานก่อนนอนให้ลูกฟังยอมรับว่า นี่เป็นงานเลี้ยงลูกที่ง่ายกว่าหน้าที่อื่นๆ หากทำได้ก็รีบช่วงชิงงานอ่านนิทานมาทำเองเสียยังจะดีกว่าต้องทำอย่างอื่นซึ่งยากกว่ามาก

ผู้หญิงจำนวนหนึ่งก็ค้นพบว่า งานอ่านนิทานก่อนนอนเป็นงานที่ยุและยกให้สามีทำได้เป็นดีที่สุด นอกเหนือจากตัวเองจะได้พักผ่อนในนาทีสุดท้ายของวัน และได้พักเสียงหลังจากรบกับลูกมาทั้งวัน ดีกว่าปล่อยให้ผู้ชายช่วยทำงานอย่างอื่น เช่น ล้างจานหรือพับผ้า ซึ่งอาจจะเป็นเหตุให้เธอต้องกลับไปทำใหม่หมดทีหลัง

บ้านเราไม่มีลูกจ้าง ผมรับอ่านนิทานก่อนนอน ในขณะที่ภรรยายังคงทำหน้าที่เก็บกวาดบ้านให้เรียบร้อยก่อนเข้านอน เมื่อลูกหลับเราได้ตั้งวงปิกนิกกันต่ออย่างมีความสุข

การอ่านนิทานก่อนนอนเป็นโมเมนต์ที่ดีมาก จนกระทั่งน่าเสียดายมากหากคุณพ่อคนไหนจะพลาดไป ทั้งชีวิตที่เราจะได้ใช้อยู่กับลูกเพียงช่วงสั้นๆ 10 ปี นี่คือเวลาทองที่สั้นมาก แต่ก็ยังมีประโยชน์และทรงพลังอย่างยิ่ง ดังที่ทราบกันดีว่าสายสัมพันธ์ที่แข็งแรงสร้างขึ้นเมื่อสามขวบปีแรก

จิมลงท้ายบทนี้ด้วยข้อเท็จจริงอีกข้อหนึ่งว่า การอ่านนิทานก่อนนอนเป็นโอกาสที่สองของชีวิตที่จะเรียกคืนสิ่งที่พลาดไปตอนเราเป็นเด็ก นั่นคือนิทานดีๆ หลายๆ เล่มซึ่งผู้ใหญ่มักลืมที่จะอ่าน

ความข้อนี้ก็จริงอีก นิทานประกอบภาพสำหรับเด็กหลายเรื่องเหมือนจะสอนผู้ใหญ่เสียมากกว่า และมีปรัชญาสอดแทรกอยู่เสมอ

6

หนังสือ
และสื่อสิ่งพิมพ์

e-book
Google

บทที่ 6 ของหนังสือเริ่มต้นด้วยงานวิจัยมากมาย ซึ่งเล่าว่า เด็กที่มีหนังสือให้อ่านมากกว่า จะมีผลสัมฤทธิ์ด้านการศึกษาสูงกว่า ท่านสามารถค้นหารายละเอียดได้จากหนังสือเล่มนี้ จิมเขียนเชิงอรรถและบรรณานุกรมไว้ให้ค้นต่อได้ถ้าท่านยังไม่เชื่อหรือไม่จุใจ

งานวิจัยเหล่านี้ลงลึกเรื่องจำนวนหนังสือในบ้าน จำนวนหนังสือที่ห้องสมุด จำนวนเวลาที่เด็กใช้อ่านต่อวัน แม้กระทั่งจำนวนชั่วโมงการทำงานของบรรณารักษ์ ตัวแปรเหล่านี้สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ด้านการศึกษาทั้งสิ้น หากเร่งเรียนแต่ไม่มีหนังสือให้อ่านก็เหมือนการยื่นไม้พายแต่ไม่มีเรือให้พาย

เอ๊ะ หรือว่าซื้อเรือให้ แต่ไม่ให้ไม้พายไปด้วย

มีงานวิจัยหนึ่งน่าสนใจมาก ติดตามเด็ก ๆ ในชุมชนยากจนที่จะได้รับหนังสืออ่านฟรีในช่วงฤดูร้อนเป็นเวลาสามปี เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมที่ไม่มีหนังสือให้อ่านตอนฤดูร้อน ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านในตอนท้ายต่างกันมาก

สมัยนี้คนทุกคนอ่านจากมือถือหรือแท็บเล็ตได้ พ่ออ่านหนังสือพิมพ์บนมือถือ แม่ฟังพอดแคสต์ระหว่างขับรถไปส่งลูก พี่สาวอ่านจากเฟซบุ๊ก น้องชายดูดิสนีย์ออนไลน์ สิ่งที่หายไปมิใช่เพียง

หนังสือพิมพ์รายวันที่พิมพ์เป็นกระดาษ แต่คือภาพคุณพ่อนั่งอ่านหนังสือพิมพ์ และนี่อาจจะเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กๆ อ่านหนังสือน้อยลง

เด็กควรมีหนังสือเป็นของตัวเอง อาจจะไม่ต้องถึง 50 เล่ม แต่ 10-20 เล่มนั้นควรมี ชุมชนทุกแห่งควรมีห้องสมุดเป็นเรื่องน่าเสียใจที่ห้องสมุดมักเป็นรายการแรกๆ ที่ถูกตัดงบประมาณเมื่อชุมชนพบปัญหาการเงิน ทั้งๆ ที่การลงทุนหนังสือให้แก่เด็กๆ ในวันนี้คือการป้องกันอาชญากรรมและการก่อการร้ายในวันหน้า

จิมเล่าเรื่องแผนการร้ายของเมืองแห่งหนึ่งในการปกป้องห้องสมุดของชุมชน ผลจากการโหวตสองครั้งมีมติให้ปิดห้องสมุดชุมชนลงเพราะขาดแคลนงบประมาณ การประชุมแต่ละครั้งมีประเด็นอภิปรายคือเรื่องงบประมาณ มากกว่าจะพูดเรื่องห้องสมุด

หลังจากแพ้โหวตสองรอบ กลุ่มที่สนับสนุนห้องสมุดกำเงินที่เหลืออยู่ไปปรึกษาบริษัทโฆษณาแห่งหนึ่ง เขาได้รับคำแนะนำว่า ถ้าผู้มาประชุมเพื่อโหวตรอบที่สามมีจำนวนเท่าเดิมก็จะแพ้อีก ผู้สนับสนุนห้องสมุดต้องหาทางดึงคนที่ไม่มาโหวตในสองครั้งแรกให้ออกมาโหวตให้ได้ และจำเป็นต้องพูดเรื่องอื่นที่มิใช่เรื่องงบประมาณ

กลุ่มผู้สนับสนุนห้องสมุดจึงวางแผนการกอบกู้ห้องสมุดจนดูเหมือนจะเป็นการก่อการร้ายย่อมๆ เลยทีเดียว พวกเขาตั้งกลุ่มปลอมเพื่อรณรงค์การปิดห้องสมุดและเผาหนังสือไปทั่วเมือง ปรากฏว่ามีประชาชนออกมาโหวตเพื่อปกป้องห้องสมุดกันมากมาย

ห้องสมุดไม่ถูกยุบและบริษัทโฆษณาแห่งนั้นได้รับรางวัลประจำปี

จิมเล่าต่อไปถึงการกระทำต่อครูบรรณารักษ์ประจำโรงเรียนของรัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งโหดร้ายอีกเช่นกัน ด้วยเหตุที่แคลิฟอร์เนียมีกฎหมายให้ครูบรรณารักษ์ต้องมีใบประกอบวิชาชีพครูด้วย ฝ่ายคิดจะยุบงบประมาณห้องสมุดจึงใช้วิธีสอบวุฒิครูของครูบรรณารักษ์ใหม่หมด ทั้งที่ครูเหล่านั้นมิได้มีชั่วโมงสอนแต่อย่างใด

มุมหนังสือในห้องเรียนเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่โต้เถียงกันได้มาก เมื่อมีห้องสมุดโรงเรียนแล้วยังจะมีมุมหนังสืออีกทำไม ครูจำนวนมากชอบทำมุมหนังสือ เพราะเด็กๆ เข้าถึงได้ง่ายและน่าอ่านมากกว่า ครูคนหนึ่งรายงานเรื่องการจัดมุมหนังสือว่าในตอนแรกเธอให้มีระบบการยืม เซ็นชื่อ และปรับเมื่อส่งคืนล่าช้า ปรากฏว่าเด็กๆ อ่านหนังสือลดลงทุกทีๆ เธอจึงเปลี่ยนใหม่ ยกเลิกระเบียบนั้นทั้งหมด หยิบตามสบายและส่งคืนตามสบาย

หนังสือหายหรือไม่ หา*ย*

หนังสือเลอะเทอะหรือไม่ เลอะเทอะ

เด็กอ่านหนังสือหรือไม่ *อ่า*น

การจัดมุมหนังสืออาจจะไม่ต้องจัดตามระบบการจัดหนังสือแห่งชาติ ครูคนหนึ่งปล่อยเด็กๆ จัดมุมหนังสือกันเอง บางครั้งพวกเขาจัดตามชื่อเรื่อง บางครั้งตามชื่อผู้แต่ง บางครั้งตามขนาด

บางครั้งตามหน้าปก แม้กระทั่งตามสี จะอย่างไรก็ตาม เด็กๆ เป็นเจ้าข้าวเจ้าของมุมหนังสือกันมาก

ห้องสมุด มุมหนังสือ และหนังสือควรเป็นของเรา เราจึงจะรักมัน

เมื่อโลกออนไลน์มาถึง ห้องสมุดที่มีหนังสือหลายหมื่นเล่มหลายแห่งจำเป็นต้องปรับตัว ลดจำนวนหนังสือเล่มลง บริจาคหนังสือเล่มออกไป เปลี่ยนหน้าที่ของบรรณารักษ์ ลงทุนกับเครื่องมือไอทีและเทคโนโลยีการสืบค้นทุกรูปแบบรวมทั้งอีบุ๊กมากมาย เปลี่ยนสถานที่เงียบขรึมเพื่อนั่งค้นคว้า เป็นกึ่งร้านกาแฟที่สามารถพูดคุยและกินอาหารว่างได้ด้วย ทั้งนี้แล้วแต่ห้องสมุดแต่ละแห่งจะบริหารจัดการอย่างไร

ในตอนแรกดูเหมือนทุกอย่างจะไปได้ด้วยดี ผู้คนมาที่ห้องสมุดมากขึ้นเพราะมันมีชีวิตชีวามากขึ้น เป็นที่พบปะสังสรรค์ได้พอๆ กับเป็นที่ค้นคว้า อย่างไรก็ตาม ทั้งผู้ใช้บริการเองและบรรณารักษ์ส่วนใหญ่พบว่าความไม่จริงจังของการค้นคว้านั่นเองกลับเริ่มไม่เป็นที่นิยม ห้องสมุดหลายแห่งกำลังเริ่มต้นหวนคืนสู่สภาพเดิม มีหนังสือและเอกสารที่ใช้อ้างอิงได้อย่างมั่นใจ มากกว่าที่จะปล่อยให้นักศึกษางมกับข้อมูลดิจิทัล แล้วไม่รู้ว่าจะเชื่ออันไหนดี

อย่างไรก็ตาม สรรพสิ่งล้วนเปลี่ยนแปลงแน่ เมื่อวิกิพีเดียซึ่งเขียนและแก้ไขโดยอาสาสมัครได้รับความนิยมอย่างพุ่งพรวด มีมากถึง 300 ภาษา ในขณะที่เอนไซโคลพีเดียบริแทนนิกามีเพียง

ภาษาอังกฤษภาษาเดียว ในที่สุดเอนไซโคลพีเดียบริแทนนิกา ฉบับพิมพ์ก็ถูกยกเลิกไป เหลือเพียงฉบับออนไลน์ อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงมิได้สะดวกสบายเหมือนวิกิพีเดีย แม้ว่าความถูกต้อง จะเป็นที่วางใจได้เพราะจำนวนบรรณาธิการที่มากกว่า

แต่วิกิพีเดียก็ได้เพิ่มจำนวนและระดับมาตรฐานของ บรรณาธิการมากขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบันที่การแก้ไขข้อมูลอ่อนไหว ทำไม่ได้ง่ายๆ เหมือนแต่ก่อน วิกิพีเดียจึงยังคงครองความนิยม เพราะโอกาสที่เราจะค้นพบข้อมูลเล็กๆ น้อยๆ เกี่ยวกับบ้านเกิด ของเราเอง จะอย่างไรก็มีมากกว่าที่จะไปค้นในเอนไซโคลพีเดีย บริแทนนิกา

เรามิได้ต่อต้านการอ่านออนไลน์ อย่างไรก็ตาม การอ่าน หนังสือมีความแม่นยำ ชัดเจน และอ้างอิงได้ง่ายกว่าแน่

7

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการอ่าน

CAT'S STORY

ตกลงเรื่องคำศัพท์ก่อน

เวลาอ่านเอกสารที่ว่าด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์มักอ้างงานวิจัยมากมายและยืดยาว แสดงตัวเลขต่าง ๆ มากมาย และใช้คำศัพท์ต่าง ๆ มากมาย ซึ่งสรุปได้ว่าข้อเสียสำหรับเด็กเล็กไปจนถึงวัยรุ่นนั้นมีมากกว่าข้อดี แต่เราจะปฏิเสธอย่างสิ้นเชิงก็มิได้

เขียนใหม่ให้สั้นและเข้าใจตรงกัน ดังนี้

1. สื่ออิเล็กทรอนิกส์หมายถึงโทรทัศน์ สมาร์ตโฟน แท็บเล็ต และโซเชียลมีเดีย
2. สถาบันกุมารเวชศาสตร์อเมริกา (American Academy of Pediatrics – AAP) ประกาศตั้งแต่ปี 1999 ว่าเด็กอายุน้อยกว่า 2 ขวบไม่ให้ดูหน้าจอเลย เมื่อไม่นานมานี้ได้แก้ไขใหม่ให้เด็กอายุน้อยกว่า 18 เดือนพูดคุยกับพ่อแม่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ ส่วนเด็กอายุมากกว่า 18 เดือนให้ดูได้บ้าง (พูดง่าย ๆ ว่าเฟซไทม์กับพ่อแม่หรือปู่ย่าตายายได้ แต่กรุณารักษาเวลา)

3. เด็กวัยเตรียมอนุบาล คือ 2-5 ขวบ ไม่ให้ดูโทรทัศน์เพื่อการศึกษานานกว่าวันละหนึ่งชั่วโมง (เขียนไม่ผิดหนึ่งชั่วโมงเท่านั้น)
4. รายการอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษาเป็นสิ่งที่พ่อแม่ต้องคัดเลือกและอยู่ด้วยเสมอ (ย้ำ อยู่ด้วยเสมอ)

เด็กพัฒนาด้วยการมองหน้าพ่อแม่ สบสายตาพ่อแม่ และมีปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่ เด็กมิได้พัฒนาด้วยการมองไปที่หน้าจอพร้อมกับพ่อแม่ ท่องไว้

วันหนึ่งมี 24 ชั่วโมง สื่ออิเล็กทรอนิกส์จะมีประโยชน์เพียงใดก็แย่งเวลาไปจากเด็กๆ ทั้งสิ้น มีงานวิจัยจำนวนมากบอกว่าจำนวนเวลาที่เด็กใช้ดูสื่ออิเล็กทรอนิกส์สัมพันธ์กับโรคสมาธิสั้น ผลสัมฤทธิ์การศึกษาที่ลดลง และ EQ ที่ลดลง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้คลังคำของเด็ก 3 ขวบมากขึ้น แต่หลังจากนั้นจะเริ่มลดลงเรื่อยๆ และจะไม่มีคำใหม่อะไรอีกเลยหลังจาก 10 ขวบ เพราะรายการทั้งหมดที่เราดูใช้คำศัพท์วนเวียนไปมาในจำนวนคงที่

วิธีสอนให้ลูกใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ดีที่สุดคือ พ่อแม่ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ดังนั้นท่านจะให้โซเชียลมีเดียแย่งเวลาท่านไปจากครอบครัวมากเพียงใด หรือท่านควรเอาแต่คุยมือถือในรถแทนที่จะคุยกับลูกระหว่างขับรถมากเพียงใด เหล่านี้พ่อแม่คือผู้กำหนด พูดง่ายๆ ว่าถ้าเกิดปัญหา สาเหตุคือพ่อแม่เองตั้งแต่แรก

หนังสือเสียง (audiobook) และพอดแคสต์เป็นนวัตกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นเมื่อทุกคนบนโลกใช้ชีวิตบนรถมากขึ้น การเลือกหนังสือเสียงที่ดีจึงเป็นเรื่องควรใส่ใจและพิจารณา ไม่ว่าจะเป็นหนังสือเสียงแนวสารคดี หรือหนังสือเสียงที่เป็นนวนิยายหรือวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน การฟังหนังสือเสียงหรือพอดแคสต์ก็เป็นเช่นเดียวกับวิธีใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบดูหน้าจอ นั่นคือพ่อแม่ควรพูดคุยและมีปฏิสัมพันธ์กับลูก ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้ฟังพร้อมกัน สิ่งที่ไม่ควรทำอย่างแน่นอนคือ ติดหน้าจอไว้ในรถให้เด็ก ๆ ได้ดูหนัง รายการ หรือเล่นเกมระหว่างใช้ชีวิตบนรถ (ซึ่งใคร ๆ ก็ทำ)

อีบุ๊กไม่มีรูปเล่มให้จับและไม่มีกลิ่น แต่อีบุ๊กมีประโยชน์ที่เราปฏิเสธมิได้ด้วย ได้แก่ น้ำหนักเบา เอาไปได้ทุกที่ ประหยัดไม้ ประหยัดกระดาษ ประหยัดภาษี และราคาต่ำกว่า เด็ก ๆ เข้าถึงอีบุ๊กได้มากกว่าจริง แต่อีบุ๊กมีข้อเสียที่สำคัญคือ เด็กอ่านจับใจความได้น้อยกว่า ทั้งนี้น่าจะเป็นเพราะอีบุ๊กมีลูกเล่นมากเกินไป พ่อแม่ที่เห็นเด็กอ่านอีบุ๊กก็มีแนวโน้มจะคุยเรื่องวิธีใช้เครื่องมือหรือเรื่องลูกเล่นต่าง ๆ แทนที่จะชวนคุยเรื่องเนื้อหาในหนังสือ

อย่างไรก็ตาม อีบุ๊กมีประโยชน์มากกับเด็กที่มีปัญหาด้านการอ่าน เด็กพิเศษ รวมทั้งเด็กที่มีปัญหาทางสายตา เพราะลูกเล่นมากมายที่อีบุ๊กทำได้ ในขณะที่หนังสือเล่มทำไม่ได้

ขอเล่าเรื่องเล็ก ๆ ที่น่ารู้ให้อ่านกัน

เด็กอ่านอีบุ๊กได้ช้ากว่าอ่านหนังสือ และเด็กจะอ่านหนังสือ

น้อยลงสัมพันธ์กับจำนวนเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีมากขึ้น

คำอธิบายเข้าใจได้ไม่ยาก ยิ่งหนังสือมีลูกเล่นมาก การอ่านต่อเนื่องย่อมช้าลง และยิ่งมีเครื่องไม้เครื่องมือมาก เวลาที่หมดไปกับการเซ็ตอัปนั่นนี่ก็จะมากตามไปด้วย แต่ที่สำคัญคือ จำนวนสื่อที่ไหลบ่าเข้าหาเด็กๆ ก็มากเกินไปด้วย

นึกภาพยื่นหนังสือให้เด็กหนึ่งเล่ม เขานั่งลงเปิดอ่าน กับยื่นเครื่องมืออ่านหนังสือให้เด็กหนึ่งชุด เขาจะทำอะไรก่อนเริ่มอ่าน

นึกภาพเด็กๆ นั่งดูสื่อการสอนเพื่อการศึกษา หรืองมอยู่กับแอปพลิเคชั่นเพื่อการอ่านหรือการศึกษาสักชิ้น เปรียบเทียบกับเด็กอีกคนที่เดินร้องเพลงโง่ๆ ไม่เป็นคำอยู่ในสวนอย่างเป็นอิสระ เด็กคนไหนกำลังพัฒนา

ตัดการเชื่อมต่อบ้าง

ศิลปิน นักเขียน รวมทั้งอัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ ทุกคนพบและยอมรับว่าเมื่อถึงจุดหนึ่ง เขาจำเป็นต้องตัดการเชื่อมต่อจากการไหลบ่าของข้อมูลเข้าหาตัว แม้ว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะช่วยให้เขาเข้าถึงข้อมูลมากขึ้น ง่ายขึ้น และสร้างสรรค์งานได้เรื่อยๆ แต่เมื่อถึงจุดหนึ่ง เขาจำเป็นต้องหยุดทุกอย่างเพื่อฟังเสียงกระซิบของแรงบันดาลใจ

เป็นความจริงที่ว่า ระหว่างที่เราใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ แบตเตอรี่จะหมดลงเรื่อยๆ รวมทั้งแบตเตอรี่ในใจเราด้วย หากจะให้อธิบายปรากฏการณ์นี้ด้วยจิตวิเคราะห์ ก็เป็นเพราะเราและเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เป็นหน่วยเดียวกัน อาจจะเถียงว่า

เราไม่มีวันเสื่อมพลังถ้าใช้ไฟฟ้ากระแสสลับ แต่ไฟฟ้ากระแสสลับนั่นเองที่จะดูดจิตวิญญาณไปไม่เหลือหลอในที่สุด

คราวนี้นึกถึงวัยรุ่นทุกวันนี้ที่วันๆ ก้มใช้มือถือเพื่อติดต่อพูดคุยกับเพื่อนแทบจะทุกช่วงเวลาที่ว่าง ไม่นับเรื่องกระบวนการคิดแบบใคร่ครวญที่ถูกขัดจังหวะตลอดเวลา เอาแค่เรื่องพลังที่ถูกดูดไปนั้นก็มากพอที่เขาจะไม่เหลือเสียงกระซิบแห่งแรงบันดาลใจอะไรนั้นเลย

8

ภาพและเสียง

KiD

บท**ที่ 8 ของหนังสือ พ***ลังแห่งการอ่านออกเสียง* **พูดเรื่องภาพ**และเสียง จะว่าไปเรื่องนี้เขียนแล้วทุกวันเสาร์ตอนเช้าที่เฟซบุ๊กเพจนายแพท*ย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์* เพื่อชี้ให้เห็นถึงความหมายของภาพและเสียงในหนังสือนิทานประกอบภาพสำหรับเด็ก ข้อเขียนรวมเล่มได้เป็นหนังสือสองเล่มคือ เ*ลี้ยงลูกด้วยนิทา*น และพ*ลังนิทานอ่านก่อนนอ*น ของสำนักพิมพ์อมรินทร์คิดส์

บทที่ 8 นี้เปิดหน้าด้วยข้อความคลาสสิกของ อ*ลิซในแดนมหัศจรรย์* งานเขียนของลูว์อิส แคร์รอล ว่า “แล้วหนังสือจะมีประโยชน์อะไร ... ถ้าไม่มีภาพและบทสนทนา”

ใช่เลย ไม่เพียงหนังสือสำหรับเด็กเล็ก วรรณกรรมเยาวชนส่วนใหญ่มีรูปประกอบคลาสสิกตั้งแต่ปกหน้า ปกใน และเป็นระยะๆ ตลอดทั้งเล่ม ไปจนถึงด้านในปกหลังและปกหลัง แต่ละรูปไม่ใช่ใส่เข้ามาเพราะไม่มีอะไรจะใส่ แต่สื่อความหมายอันเป็นส่วนหนึ่งขององค์รวม นั่นคือความหมายของหนังสือทั้งเล่ม

ซึ่งอีบุ๊กทำมิได้

รูปภาพเป็นส่วนสำคัญของมนุษย์อยู่ก่อนแล้ว เมื่อโลกมาถึงยุคไอทีซึ่งมีคัตเอาต์ริมถนนมากมาย หน้าโฆษณาเน้นรูป

มากกว่าคำ และเราใช้อีโมติคอนหรือสติ๊กเกอร์สื่อความหมายมากพอ ๆ กับตัวหนังสือ ศาสตร์ด้านการตีความหมายรูปภาพกลายเป็นเรื่องสำคัญมากขึ้นสำหรับเด็ก ๆ ที่เติบโตในศตวรรษที่ 21

ทั้งนี้ยังไม่นับว่างานวิจัยเรื่องความจำใช้งานสมัยใหม่พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องของสติปัญญา (intelligence disability) ทุกประเภท มีความจำใช้งานด้านภาพเทียบเท่ากับเด็กที่มีอายุสมองเท่ากัน (equal mental age) และพัฒนาได้ เรื่องนี้เป็นความหวังและให้กำลังใจแก่พ่อแม่ของเด็ก ๆ กลุ่มนี้จำนวนมาก กล่าวคือการอ่านนิทานก่อนนอนยิ่งทวีความสำคัญยิ่งยวด

ความรู้เรื่องการตีความคำพูด (verbal literacy) มีมากเท่า ๆ กับความรู้เรื่องการตีความรูปภาพ (visual literacy) เราจึงเริ่มด้วยคำถามง่าย ๆ ได้เลย

"เห็นรูปอะไร" และ "รูปนี้บอกอะไรเราบ้าง" ยากกว่านี้คือชี้ไปที่ตัวละครสักตัวหนึ่งแล้วตั้งคำถาม "เขารู้สึกอย่างไร"

ทั้งนี้อย่าได้หลงลืมเป็นอันขาดว่า เราเองมิได้รู้คำตอบที่ถูกต้อง เพราะนักวาดได้ปล่อยของออกสู่สาธารณะแล้ว สาธารณะสามารถตีความได้ตามบริบทของสังคมและของนักอ่านเอง ดังนั้นเด็ก ๆ จะตอบอะไรล้วนถูกทั้งนั้น จากนั้นเราอาจจะชวนคุยต่อไปได้ว่า "เพราะอะไร"

หนังสือที่มีตัวอักษรประกอบ และหนังสือที่มีแต่ภาพเท่านั้นโดยไม่มีตัวอักษรเลยแม้แต่ตัวเดียว มีความต่างกัน ในหนังสือที่มีตัวอักษรประกอบ หน้าหนังสือ ตัวอักษร และรูปภาพจะทำงาน

ร่วมกันเสมอ หากให้แจกแจงว่าส่วนประกอบทั้งหมดมีอะไรบ้าง ได้แก่

ขนาดของหนังสือ แนวตั้งหรือแนวนอน หน้าปกและใบหุ้มปก ปกรอง หน้าแรก ฟอนต์ ขนาดและสีของตัวพิมพ์ กรอบและพื้นที่นอกกรอบ บอลลูนคำพูด เครื่องหมายพิเศษ เช่น อัศเจรีย์ ปรัศนี รวมทั้งจำนวนและขนาดของปรัศนีหรืออัศเจรีย์ ลายเส้น การลงสี มุมมอง พื้นผิว และพื้นที่ว่าง รวม 15 องค์ประกอบ จึงไม่น่าแปลกใจที่หนังสือนิทานประกอบภาพสำหรับเด็กเป็นการผจญภัยของนักสร้างงานที่ไม่มีวันสิ้นสุด

หนังสือเด็กที่ให้ความสำคัญแก่ภาพมากคือหนังสือการ์ตูนและหนังสือนิยายภาพ ทั้งสองประเภทมีส่วนคล้ายกันและส่วนแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย องค์ประกอบหลัก ได้แก่

ช่อง กรอบ คำบรรยาย ขอบระหว่างช่อง ภาพล้นกรอบ ตัวพิมพ์ กล่องคำบรรยาย เฉดและสี น้ำหนักภาพ และบอลลูนคำพูด รวม 10 องค์ประกอบ เป็นเช่นเดียวกับหนังสือนิทานประกอบภาพสำหรับเด็ก คือนักสร้างงานสามารถเล่นกลกับองค์ประกอบเหล่านี้ได้ไม่สิ้นสุด

บทที่ 8 นี้เป็นการแนะนำหนังสือนิทาน การ์ตูน หรือนิยายภาพในต่างประเทศเสียมาก ที่เห็นมีการแปลและตีพิมพ์ในประเทศไทย ได้แก่ หนังสือของจอน คลาสเซน, เอริก คาร์ล, และเดวิด แมคกี เป็นตัวอย่างหนังสือที่ครบสมบูรณ์ทุกองค์ประกอบทั้งเสียงและภาพ นั่นคือตัวอักษรและรูป

หนังสือของนักเขียนสามคนนี้มีแปลไทยในบ้านเราหลายเล่ม

จิมปิดท้ายบทนี้ด้วยการพูดถึงหนังสือการ์ตูนที่มีคุณค่าสูงและได้รับการยอมรับจากนักวิชาการคือ ชุดการผจญภัยของตินติน (The Adventures of Tintin) ซึ่งมีแปลไทยมานานตั้งแต่ครั้งที่ตีพิมพ์หน้าคู่ในนิตยสาร *วีรธรรม* (รายสัปดาห์) มาจนถึงฉบับไม่มีลิขสิทธิ์และแปลย่อเสียจนเข้าข่ายหนังสือคัลต์หายาก จนกระทั่งมาถึงฉบับลิขสิทธิ์ของสำนักพิมพ์เนชั่นเอ็กมอนท์

ภาพ 8.1 หนังสือการ์ตูนชุดการผจญภัยของตินติน

หนังสือการ์ตูนชุดการผจญภัยของตินติน หรือแตงแตงตามการออกเสียงในภาษาฝรั่งเศส เป็นงานเขียนของแอร์เช ซึ่งเป็นนามปากกาของจอร์จ เรมี นักเขียนชาวเบลเยียม มีจำนวนเล่ม

ตามมาตรฐาน 22 เล่ม เล่มพิเศษแยกต่างหาก แต่ละเล่มหนา 64 หน้า ตีพิมพ์ด้วยสีสันสดใส ยกเว้นเล่มที่ 1 ผจญ*ภัยในโซเวีย*ต (Tintin in the Land of the Soviets) มี 137 หน้าและเป็นรูปขาวดำ งานของแอร์เชเป็นตัวอย่างของการเขียนภาพด้วยการตัดเส้นที่คมชัด เรียกว่า clear line

การผจญภัยของตินตินแต่ละเล่มประกอบด้วยกรอบรูปภาพประมาณ 700 กรอบ และมีคำศัพท์ประมาณ 8,000 คำ เป็นหนังสือที่มีอายุนานเกือบศตวรรษแล้ว มีแปลจำหน่ายมากกว่า 80 ภาษา ยอดขายหลายร้อยล้านเล่มทั่วโลก หากไม่นับเรื่องการถากถางชนชาติอื่นหรือข้อสังเกตที่ว่าแทบไม่มีตัวละครสตรีในการ์ตูนชุดนี้เลย นี่เป็นหนังสือที่น่าอ่านมากที่สุดชุดหนึ่ง ความสนุกสนานและแปลกใหม่ไปจนถึงตลกขบขันของแต่ละเล่มทำให้เด็กๆ ลืมไปเลยว่ากำลังอ่านคำศัพท์ 8,000 คำอยู่

กล่าวเฉพาะเล่ม ตินตินตะลุยคองโ*ก* (Tintin in the Congo) เมื่อเวลาผ่านไป แอร์เชจำต้องกลับไปแก้ไขบางหน้าที่เข้าข่ายสร้างความอ่อนไหวเรื่องชาติพันธุ์และการอนุรักษ์สัตว์ป่า ฉบับภาษาไทยเป็นฉบับที่มีการแก้ไขรูปภาพบางภาพแล้ว

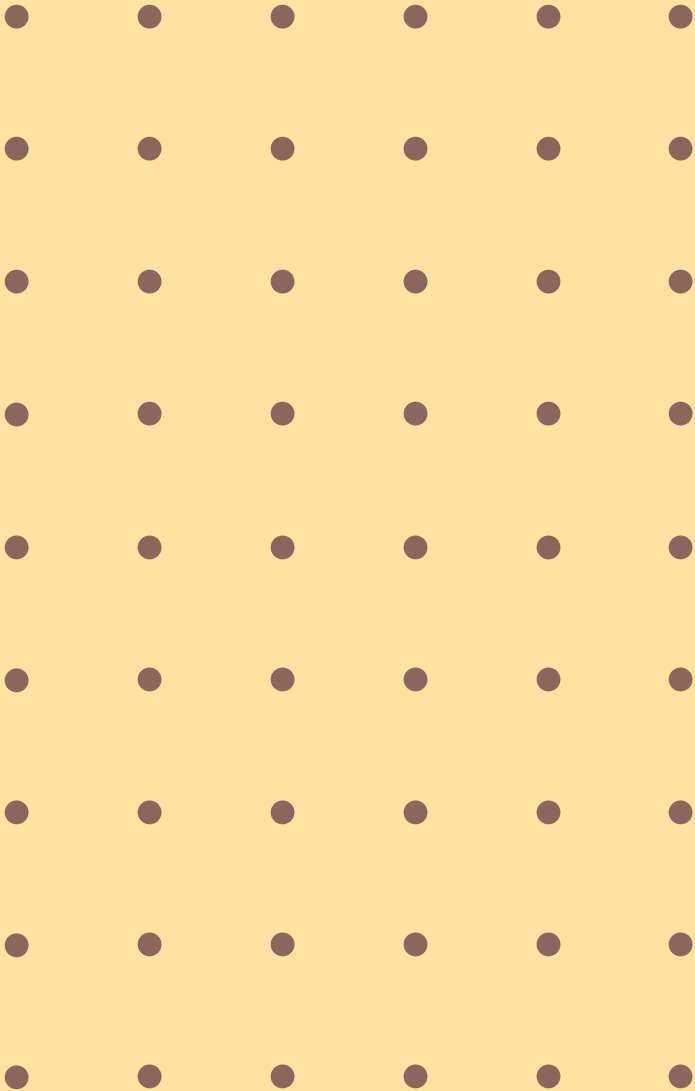

9

นัยสำคัญ
ของประสบการณ์
อ่านออกเสียง

จิมเริ่มบทที่ 9 ด้วยคำถามว่าจะเลือกหนังสืออ่านให้เด็กฟังอย่างไร เขาตอบว่าเลือกเรื่องที่ตัวเองชอบครั้งเป็นเด็ก หรือค้นหาบัญชีรายชื่อหนังสือสำหรับเด็กที่แนะนำกัน

เรื่องต่อไปคืออ่านให้เสียงมีอารมณ์รัก เศร้า ตลก เด็กๆ จะชอบ

จิมเขียนต่อไปว่า ประโยคแรกของหนังสือมีความสำคัญที่จะช่วยดึงดูด (ทำนองว่าการเลือกหนังสือดีจึงสำคัญ?) และหนังสือควรจบแบบลงตัวไม่ค้างคา อาจจะมีอะไรเหลือให้ค้นหาต่อได้หากเป็นหนังสือชุด (จบแบบแล้วอิหยังวะดีมั้ย)

จะเห็นว่าที่ผ่านมาผมพูดและเขียนตรงข้ามกับจิมแทบทุกข้อ ด้วยประโยคเดียวคือ

"อ่านอะไรก็ได้ อ่านอย่างไรก็ได้" ตามด้วย "ขอให้เริ่มอ่าน"

ผมรู้ว่าจิมพูดถูก เพียงแต่เมื่อมองมาที่บริบทของบ้านเราที่หนังสือเป็นปัจจัยอันดับท้ายๆ ของชีวิต มีคนและครูน้อยมากที่อ่านหนังสือ มีพ่อแม่และนายแพทย์น้อยมากที่อ่านหนังสือ สถานการณ์การอ่านของเราเรียกได้ว่าสาหัส

ดังนั้นผมจะพูดเสมอว่า “อ่านอะไรก็ได้ อ่านอย่างไรก็ได้” สั้นกว่านี้คือ “อ่านไปเถอะ ขอให้เริ่ม” และบางครั้งตามด้วย “ถุงกล้วยแขกก็อ่านได้”

โดยลืมไปว่าเราหาถุงกล้วยแขกไม่พบแล้ว

ผมเป็นคุณพ่อที่ไม่เคยอ่านตลกเลย และไม่เคยใส่อารมณ์อะไร ทำไปมันก็ไม่ตลกเพราะฝืนทำ ตัวเองเป็นอย่างที่เด็กๆ แซวในเวลาต่อมาว่า “ป๊าเป็นเด็กพิเศษ” ซึ่งเมื่อนึกย้อนดูก็เห็นจริง ผมช้าทุกเรื่องตอนเป็นเด็ก ไม่เคยทำอะไรได้เลยในขณะที่เพื่อนๆ ทำได้ โชคดีที่ไม่มีใครจับไปหาหมอเท่านั้นเอง ยิ่งไปกว่านั้นยังพูดไม่ชัดจนถึงประถมสาม

สมัยนั้น เมื่อเกือบ 60 ปีก่อน เอสโซ่มีสโลแกนว่า “ตับเตื้อใต่ตั๋งพะลังตู๋ง” คือเสียงของผมเมื่อประถมสาม

พอเป็นพ่อจึงอ่านไปเรียบๆ เสมอๆ ไม่มีอารมณ์และไม่มีตลก จนกระทั่งบางเล่มอ่านรอบที่ 10 แล้วเบื่อเอง จึงเริ่มอ่านแบบปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ปรากฏว่าลูกๆ โวยวายกันขนานใหญ่ “อ่านดีๆ!”

กลับมาที่จิม เขาเขียนย่อหน้าสุดท้ายของเซ็กชั่นแรกนี้ว่า “ไม่มีวิธีที่ถูกหรือผิดในการอ่านออกเสียง เว้นแต่จะไม่ทำ! ดังนั้นคว้าหนังสือสักเล่ม พาลูกมา แล้วเริ่มอ่านเลย”

รอดตัวไป จิมและผมเห็นตรงกันในตอนท้าย

อ่านออกเสียงเป็นวิธีที่ดีในการเพิ่มคลังคำ เราเคยพูดเรื่องนี้มาแล้ว ภาษาพูดมีคำไม่กี่คำ สิ่งพิมพ์ทั่วไปมีคลังคำมากขึ้น แต่นิทาน นวนิยาย วรรณกรรม และวรรณคดีมีคลังคำมากที่สุด คำว่าสวยมีในภาษาพูด แต่เด็ก ๆ จะไม่ได้ยินและไม่รู้จักคำอื่น ๆ ที่แปลว่าสวยเลยถ้าไม่อ่านหนังสือ

เลอโฉม งามจับตา สวยพริ้ง สวยเก๋ โสภา ไฉไล สวยสะคราญ เช้งวับ เช้งกระเด๊ะ สะสวย หยดย้อย สวยซึ้ง หยาดเยิ้ม พริ้งเพรา งามพิศ งามผาด น่ารัก น่าฮัก สวยสะดุดตา ผุดผาด งามผ่องเปล่งปลั่ง งามจับจิตจับใจ งามจับตา สวยต้องตา งามเปล่งปลั่ง ทรงโฉมสิริโสภาคย์ ฯลฯ

ไวยากรณ์เป็นอีกเรื่องหนึ่ง การเรียนไวยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ อ่านหนังสือแล้วจะได้ไวยากรณ์เอง จิมเขียนว่า “ไวยากร*ณ์เข้าใจได้เองมากกว่าสอน และวิธีที่จะเข้าใจก็เหมือนการติดไข้หวัด*” ประโยคนี้จริงมาก จิมเพิ่มเติมต่อไปว่า ดีกว่านั้นคืออ่านออกมา เมื่ออ่านแล้วพบว่าสะดุด นั่นแปลว่ามีบางอย่างผิดพลาดที่ไวยากรณ์

นักเขียนทุกคนอ่านมากกว่าเขียน การอ่านทำให้เราจดจำรูปภาพของคำศัพท์ และช่วยให้สะกดคำได้ดีกว่าด้วยกลไกการจดจำรูปภาพมากกว่าที่จะท่องโดยตรง

ลองเขียนตัวสะกดของคำศัพท์หนึ่งที่เราไม่ค่อยแน่ใจออกมาทุกแบบ เช่น กะเพรา กระเพรา กระเพา แล้วเลือกดูตามความเคยชิน โอกาสเลือกถูกมากกว่าเลือกผิด เราทำแบบนี้กับการย่อหน้า การวรรค เครื่องหมายวรรคตอน และไวยากรณ์ด้วย

"นักเขียนวัยเรียนที่ทำคะแนนสูงสุดไม่ใช่คนที่เขียนเยอะที่สุดในแต่ละวัน แต่เป็นนักเรียนที่อ่านเพื่อความบันเทิงเยอะที่สุด มีสิ่งพิมพ์ในบ้านเยอะที่สุด และเขียนความเรียงในชั้นเรียนเป็นประจำ"

สมองส่วนรับภาพมีขนาดมากกว่าสมองส่วนรับเสียง 30 เท่า นั่นแปลว่าหากเราได้ยินคำนั้นในบทสนทนาและโทรทัศน์เท่านั้น เมื่อเทียบกับมองเห็นคำนั้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า อย่างหลังเพิ่มคลังคำได้เยอะกว่ามาก เปรียบเสมือนการอัปโหลดข้อมูลขึ้นเก็บไว้รอวันดาวน์โหลดลงมาในงานเขียน ถ้าไม่มีการอัปโหลดจะเอาอะไรดาวน์โหลดลงมา

หลายหน้าต่อมาเป็นคำแนะนำเรื่องการอ่าน อย่างไรก็ตามรวบให้สั้นก็ยังคงเหลือเพียงแค่ว่า อ่านให้สนุก และอย่าเปลี่ยนการอ่านเป็นการสอนหรือเอาการ ถึงตรงนี้ขอเล่าเรื่องหนึ่งซึ่งเล่าทุกที่หลายครั้ง

เด็กเล็กคนหนึ่งถือหนังสือนิทานประกอบภาพแสนสวยมายื่นให้แม่ว่าอยากได้

"ไม่เอา เอาไปคืนเดี๋ยวนี้" แม่ตอบ

เหตุการณ์นี้เกิดในกรุงเทพมหานคร ในร้านหนังสือของห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ เราอาจจะแก้ตัวแทนประชาชนคนไทยทุกคนได้ว่าเพราะเรายากจน แต่เพราะยากจนนั่นแหละคือเหตุผลที่คุณแม่ควรกัดฟันซื้อหนังสือให้เด็กคนนั้นอ่าน ดีกว่านั้นคือนั่งอ่านให้ลูกฟัง แล้วลูกจึงจะมีโอกาสไปพ้นจากความยากจน

หนังสือบันเทิงคดีสำคัญกว่าหนังสือสารคดี เมื่อทั้งโลกสนใจ IQ และผลสัมฤทธิ์การศึกษา หนังสือของเด็กจะเหลือเพียงตำราเรียนมาตรฐานเพื่อเพิ่มคะแนน และหนังสือสารคดีเพื่อเพิ่มความรู้ แต่จากงานวิจัยขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD) ตามเอกสารอ้างอิงหมายเลข 197 ในบทที่ 9 นี้ สำรวจเด็ก 250,000 คนใน 32 ประเทศ พบว่าเด็กที่ทำคะแนน PISA สูงคือเด็กที่อ่านบันเทิงคดีมาก

หนังสือสารคดีและกวีนิพนธ์เล่า ทั้งสองอย่างควรอ่าน แต่โจทย์การเลือกมักจะยากขึ้น หนังสือชีวประวัติบุคคลสำคัญเป็นหนังสือที่ควรเลือกเล่มที่เขียนสนุกๆ ให้เด็กอ่าน หนังสือกวีนิพนธ์สามารถคัดสรรให้เด็กอ่านเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับคำคล้องจองได้ อารมณ์ที่สั่งสมจากกวีนิพนธ์หรือร้อยกรองใดๆ เป็นเรื่องต้องค่อยๆ ฟูมฟักขึ้นเช่นกัน

ปิดท้ายบทนี้ ยาวเล็กน้อย แต่ดีทุกประโยค

---

[7] Irwin Kirsch, John de Jong, Dominique Lafontanie, Joy McQueen, Juliette Mendelovits, and Christian Monseur, *Reading for Change: Performance and Engagement Across Coutries - Results from PISA 2000* (Paris: Organisation for Economic Cooperation and Development, 2000), pp. 106-10, http://www.oecd.org/dataoecd/43/54/33690904.pdf.

"ขอผมเตือนใจคุณว่าวรรณกรรมรูปแบบต่าง ๆ ล้วนมีศักยภาพที่จะขยายขอบเขตความรู้ของเด็กทุกคน ไม่ว่าพวกเขาจะมีภูมิหลังหรือประสบการณ์แบบไหน จะมีอภิสิทธิ์หรือความยากจน เมื่อเราอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง เราทำให้พวกเขาได้เห็นสิ่งใหม่ ๆ และมีวิสัยทัศน์ใหม่ ๆ เราทำให้พวกเขามีวิธีใหม่ ๆ ในการรับมือกับความทุกข์และสุขในชีวิต เรามอบโอกาสใหม่ ๆ ในการเพิ่มพูนภาษาและความเข้าใจ เราช่วยให้พวกเขาตระหนักว่ายังมีสิ่งที่ต้องเรียนรู้อีกมากมายแค่ไหน เมื่อเราอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง เราแสดงให้พวกเขาเห็นว่าเมื่อมีความรู้เพิ่มขึ้นนิดหน่อย เราก็ตั้งคำถามได้ดีขึ้น และเมื่อตั้งคำถามได้ดีขึ้นก็ยิ่งผลักดันให้เราอ่านมากขึ้น เมื่อเราอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง เราแนะนำพวกเขาให้รู้จักผู้คนที่เหมือนกับพวกเขา และผู้คนที่พวกเขาไม่เคยแม้แต่จะจินตนาการถึง ... เราช่วยให้พวกเขาตระหนักว่าครอบครัวของพวกเขา เป็นเพียงหนึ่งในครอบครัวหลากหลายรูปแบบ ... แต่สิ่งสำคัญที่สุดที่สื่อออกมาจากการอ่านออกเสียงให้เด็กฟังก็คือ การใช้เวลาอ่านหนังสือกับเด็ก ๆ เป็นเรื่องคุ้มค่าสำหรับเรา"

10

สิ่งที่ควรทำ
และไม่ควรทำ

กระต่ายน้อยกำลัง
กระโดด!
Peter Rabbit
Peter Rabbit

เมื่อแรกเริ่ม

เริ่มต้นอ่านออกเสียงได้ตั้งแต่เกิด

เลือกหนังสือที่มีคำคล้องจอง

เลือกหนังสือที่มีเพียง 1-3 ประโยคในหนึ่งหน้า แล้วค่อยๆ เพิ่มขึ้น รูปค่อยๆ น้อยลง จนกระทั่งถึงวรรณกรรมเยาวชนในที่สุด

เมื่อเลือกหนังสือ

เลือกทั้งสามอย่าง บันเทิงคดี สารคดี กวีนิพนธ์

เลือกที่เนื้อหาไม่ยาวเกินไป ค่อยๆ เพิ่มขึ้นตามความสามารถที่เด็กจะจินตนาการได้

เลือกหนังสือที่ง่ายไว้ก่อน แต่ไม่ผิดที่จะเลือกหนังสือที่ท้าทาย

เคารพการเลือกของเด็กเองด้วย เขาเลือกคือเขาชอบ แม้ว่าเราจะไม่ชอบ

เด็กหลายคนอายุต่างๆ กัน อาจจะต้องพิถีพิถันหาที่ทุกคนฟังได้พร้อมกันหมด แล้วแยกอ่านรายคนอีกที

เมื่อเริ่มอ่าน

อ่านทุกคืน การเว้นระยะการอ่านนานมากเกินไปเป็นผลเสีย

ไม่เริ่มด้วยการออกคำสั่ง “นั่งนิ่ง ๆ!”

ถ้าเด็กบางคนหยุกหยิกมาก ไม่ผิดกติกาที่จะวางกระดาษเปล่าและดินสอสีให้เขาทำข้าง ๆ

เมื่ออ่าน

อ่านชื่อผู้เขียนและผู้วาดทุกครั้ง

ให้เวลากับหน้าปกสักนิดหนึ่ง

ให้เวลากับรูปภาพในแต่ละหน้าสักนิดหนึ่งก่อนเริ่มอ่าน

ทำเสียงเร้าอารมณ์

หยุดตรงที่น่าตื่นเต้นสักพักหนึ่ง

ถามเด็กเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้

ถ้าหมดเวลา พยายามหยุดตรงหน้าที่ตื่นเต้น

ใครอ่าน

กระตุ้นให้พ่ออ่าน เพราะครูส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง เด็กชายจะรับรู้ได้ว่าผู้ชายก็อ่าน

พี่อ่านให้น้องฟัง เราไม่ห้าม

กระตุ้นให้ญาติที่ชอบแชตมาอ่านให้ลูกฟัง

มีเวลาอิสระให้เด็ก ๆ หยิบหนังสือมาลูบคลำ ดูรูป และอ่านเอง

และโปรดจำไว้ว่า

การอ่านมิได้สำเร็จชั่วข้ามคืน

ให้เด็กพกหนังสือไปทุกที่

อ่านตรงเวลาดีกว่าอ่านไม่ตรงเวลา

เรื่องที่ไม่ควรทำ

อย่าทนอ่าน ถ้าไม่สนุก

อย่าเลือกหนังสือที่มีบทสนทนามากไป เพราะคนฟังไม่รู้เรื่องด้วยว่าใครพูด

อย่าเลือกหนังสือที่มีการสร้างเป็นหนังไปแล้ว เพราะเด็กจะสนใจน้อยกว่า

อย่าโดนหลอกเพราะรางวัลที่หนังสือได้รับ เปิดใจให้กว้าง

อย่ายึดติดกับการอ่านเพื่อวิชาการ

อย่าเริ่มต้นอ่านถ้ามีเวลาเหลือสั้นมาก เด็กจะหงุดหงิด

อย่าเบื่อที่จะตอบคำถาม การอ่านยังมีเวลา แต่การถามมีเวลาที่เขาจะทำไม่มากนัก

อย่าตีความเนื้อเรื่องหรือสรุปความ ถามได้ว่าเด็กๆ คิดอย่างไร

อย่าสับสนระหว่างปริมาณและคุณภาพ

อย่าขู่เด็กด้วยการบอกว่า “ถ้าไม่ทำ จะไม่อ่านหนังสือให้ฟัง”

เกี่ยวกับผู้เขียน

นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ จบการศึกษาจากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล รวมถึงได้รับวุฒิบัตรผู้เชี่ยวชาญสาขาจิตเวชศาสตร์ โรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา

ปฏิบัติราชการที่โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2526-2560

ผลงานหนังสือเล่มสำคัญ อาทิ *เลี้ยงลูกอย่างไรให้ได้ EF*, *เลี้ยงลูกด้วยนิทาน*, *เลี้ยงลูกให้ได้ดี 1-100*, *ทำอย่างไรเมื่อเจ้าตัวเล็กสมาธิสั้น* และ *กว่าจะถึงวัยรุ่นก็สายเสียแล้ว*

ติดตามเรื่องน่าสนใจและคำแนะนำเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกได้ที่เฟซบุ๊กเพจ *นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์*

- เราควรอ่านหนังสืออะไรให้เด็กวัยทารกฟัง
- ทำอย่างไรเมื่อลูกชอบให้อ่านหนังสือเล่มเดิมซ้ำๆ
- หากลูกไม่ชอบอ่าน เราควรบังคับหรือไม่
- เมื่อไรคือเวลาที่เหมาะสมที่ควร "เริ่ม" หรือ "เลิก" อ่านหนังสือให้เด็กฟัง

นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ ผู้ทำงานสนับสนุนการอ่านหนังสือให้เด็กฟังมายาวนาน ชวนไขคำตอบเกี่ยวกับการอ่านออกเสียง ผ่านการตีความและขยายความหนังสือเล่มดังของโลก ซึ่งบรรจุงานวิจัยที่น่าสนใจและกลเม็ดเคล็ดลับไว้มากมายอย่าง *พลังแห่งการอ่านออกเสียง* (*Jim Trelease's Read-Aloud Handbook, 8th edition*) แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นหนังสือ **มหัศจรรย์แห่งการอ่านออกเสียง** ซึ่งสะท้อนมิติในบริบทสังคมไทยที่ "สถานการณ์การอ่านเรียกได้ว่าสาหัส" อย่างกระชับชัดเจน เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครอง ครู คนทำงานด้านเด็ก และผู้สนใจอ่านเข้าใจง่ายและนำไปใช้ได้ทันที

มาติดปีกด้านการศึกษา บ่มเพาะเมล็ดพันธุ์ความรักการอ่าน และมอบสายสัมพันธ์อันอบอุ่นปลอดภัยให้แก่ลูกๆ ด้วยการอ่านออกเสียง อย่ารอช้า มาอ่านกันเถอะ "อ่านอะไรก็ได้ อ่านอย่างไรก็ได้" แล้วคุณจะรู้ว่า การอ่านออกเสียงมหัศจรรย์เพียงใด

สสส
9 786163 933263